

ROMANYA'DA DEVİRİM KANLAR İÇİNDE

Varşova Paktı'nın "değişik siması", NATO'nun "gözdesi" Çavuşesku hanedanı sonunda arkasında milyonlarca aç ve yoksul, binlerce ölü ve yaralı bırakarak devrildi. Soğuk savaş dünyasının ayakta tuttuğu son diktatörlerden Çavuşesku'lar kendilerinin başlattığı vahşetin kurbanı oldular. Ama Romanya herkese ders olmak zorunda...(Sayfa 16)

SIYASİ HABER VE YORUM GAZETESİ

26

31 Aralık 1989 - 13 Ocak 1990

1500 LİRA

adımlar

1990'LI YILLARI YAŞAMAYA BAŞLIYORUZ

YENİLENME TÜRKİYE'NİN GÜNDEMİNDE

Ülkede demokratik gelişme yolu tıkanmış durumda, politik gelişmeler kilitlendi. Enflasyon, dış borçlar artmaya devam ediyor. Gelir dağılımındaki adaletsizlik derinleşiyor. Büyük kentlerde hava bylesine kirlendi ki, kimse bu işin içinden nasıl çıkılacağını bilemiyor. Ülkenin hiçbir sorunu çözülüyor. Hiçbir politik güç önüne koyduğu amaçlara ulaşamıyor.

Dünyada ise, derin değişiklikler oluyor. Evrensel demokrasi değerleri belirginleşiyor, insanları yeni bir dünyaya doğru yönlendiriyor. Yükselen demokrasi dalgası Türkiye'nin sınırlarından bir türlü giremiyor. Türkiye'de hala korku egemen. İnsan hak ve özgürlükleri önündeki engeller bir türlü kalkmıyor. Politik sistem, politik yapılar eskimiş, sorunlara yanıt veremiyor...

Çıkış yolu, evrensel demokrasi değerlerini temel alan çok yönlü bir yenilenmede. 1990 bu yönde bir başlangıç olabilecek mi?

ADIMLAR, 1990 yılının çoğulcu ve katılımcı bir demokrasi yolunda köklü kazanımlar getirmesi umuduyla, okurlarının yeni yılını kutluyor.

► 141-142 TARTIŞMASI

Hükümetin bütün sorunu, 141-142 kalktığında, devletin nasıl korunacağı. Devleti insanlara karşı koruyacaksa, devlet kimi koruyacak?(Sayfa 4)

► TÜRK-İŞTE GRUPÇULUK İFLAS ETTİ

15. Genel Kurul beklentiler doğrultusunda sonuçlanmadı. Herkesi birleştiren bir yönetim niçin oluşamadı? Solun yanlışları nelerdi?(Sayfa 10-11)

► CİNSEL TACİZ HAYIR

Kadınlar kampanyalarını tartıştı. Eleştirilere karşı yanıtları. Soldan gelen eleştirileri nasıl değerlendiriyorlar?(Sayfa 20-21)

1990'lı yıllar içinde

YENİLENME TÜRKİYE'NİN GÜNDEMİNDE

■ ZOHU Dicleli

1980'lar Türkiye tarihinin en sık yılları oldu. dünya'da yeni bir aydınlanma çağını ilk filizleri henüz açmıştı; bu yıllarda, Türkiye kendi filizlerini yetektirmekle meşguldü. Şimdi 1990'ların eşğinde dünyadaki derin değişikliklere çaretsiz, pasif bakıyor.

Herkes dünyanın değiştiğini görüyor. Ama bu değişiklikler bir tür- lü Türkiye'nin sınırlarından içeri girmiyor. Türkiye'nin sınırları için- de ise sorunlar her yıl daha şırı- lıyor. Enflasyon, gelir dağılımı- nın adaletsizlik, borçlar, etc. yan- dan daha kırılgı, doğal çevrenin tahribi gibi sorunlar, genel olarak içişleri, gençlerin, kadınlara ve Kürtlerin sorunları on yıl önce- nede bugün çok daha derin, çözü- mü çok daha zor. Bunlara ek ola-

rak, uzun yıllar gelişmeyi önleme- ye aday bir sorun, bilimsel- teknolojik yoksulluk sorunu kendini il- den yide duyuruyor bakıyor.

Sorunlar, onların çözümüne ye- ni tazyik yapılmadığı için daha şırı- lıyor. Politik sistemimiz ve ya- pılarımız eski tarz düşünmeye ve davranmaya devam ediyor. Devlet de partiler, sendikalar, diğer kamu- oyu odakları da, varlık nedenlerini ve işlevlerini hala onlara yıl önce belirlenmiş anlayışlara göre tanımlıyor, eski kimliklerini koruma iş- gü-düsiyle davranıyor. Oysa koşullar değişiyor. O nedenle hiç kimse hi- çbir amacına ulaşmıyor. Çözüm- süz- lük, her sorunda kilitlenme, yasa- nıyor.

1989'da bu her alanda belirlen- meyi, Türkiye'nin kimlik bula- rımına, değer sistemlerindeki par- çalanmanın daha derinleştiği bir yıl olmaya aday

Çıkış yolu, Türkiye'nin kendisi- ni yenilenme. Hangi temelde bir yenilenme Türkiye'nin önünü açabilir?

Herkes "çalışmak"tan söz- ediyor. O zaman yaşadığımız ça- rıya özelliği nedir, sorununa yanıtla- mamız lazımdır. Şimdi daha belirginleşti, dünya yepyeni bir yere doğru gidi- yor. Tarihte ilk kez, bütün insanlık tarafından aynı şekilde paylaşılan, bütün insanlığı aynı şekilde motive eden ve hareketlendiren değerler oluşuyor. Bu değerler, evrensel de- mokrasi değerleridir.

İnsanların birey olarak ve kol- lektif olarak düşünme, düşünme- şiddetinin insan yaşamından dışlan- ması, yönetimi, mülkiyeti, ideolo- ji ve düşünceye gögümlük ve büt- ün bir çözümleriyle değişen mutaba- katlar temeline hep birlikte geçi- miş; bunlar gerek devletlerin arası- ndaki ve içindeki, gerekse partiler,

öteki örgütlerin ve hareketlerin arasında ve içindeki ilişkilerin yönlenmesi olarak aday duruma geliyor.

Genel olarak Türkiye ve özel olarak tek tek her politik ve to- pumsal güç temelde bu değerlere göre yeniden tanımlayıp, bunları gerçekleştirilmeye soyunabilecek mi? Türkiye'nin sorunu bugün bu- dur.

Elbette herkes bu değerlere kendi tarzında, kendi sınıfla ve ideolojik konumlarından, kendi ta- rihiyle deneyimleri temeline yaka- laşıp, özimeşebilir. Bu özimeşe sınıfl-ideolojik farklılıkları yeni bir nitelik kazandırmakla birlikte, bunları ortadan kaldırmayacaktır.

Ama tarihte ilk kez ortak payla- şılan değer temeline birlikte yu- kuma olanak ortaya çıkacaktır. ama işi, bütün sorunların çözüm yolu, böylemi bir yenilenmede.

Ve herkes ağından bu, sanalı, zengin cazibeli ile eskimin atısları arasında mücadele dolu, güçlülük, ferah huz ve yoğunluklarda yaşana- cak bir süreç olacaktır. Ama buna göre sınımlanmış başka çare yok. Türkiye evrensel demokrasi değerleri- ni yaşama göçmeden ayrıksı duru- maz.

Öte yandan şu da açık, deneyile- şahit; Kimsin tek başına ne kendini, ne Türkiye'yi yenileyebilir. Her ki- sorunu süreç içinde birlikte çöze- cek olan, ortakladığı kadar ge- niş politik ve toplumsal güçler ara- sında evrensel demokrasi değerleri çevresinde bir mutabakat anla- şması, bu doğrultuda çok hacimla- sardır.

1990'da bu doğrultuda hızlı adımlar atarak zorundayız. Eğer bu yıl içinde parlamentoda içindeki ve dışındaki kuruluşlar partileri- nin, demokratik mülkiyet ve hare- katların, geniş ağıdın çevresinde de- mokratik bir anlaşmanın temel ilke- leri ve demokratikleşmenin temel görevleri çevresinde bir ilk anlayış sağlanabilirse, o zaman "Ö- zal'ın başlatmış sistem"iyle karşı- mücadele ve erken seçimi zorla- ma da gerek bir anlam kazanacaktır. O zaman sorun Türkiye'nin de- mokratik yenilenmesi için anlayış- ıncıların işbirliği gelmesi işi. mü- dadele haline geçmek, halkın pay- laştığı ve aktif katıldığı bir karakter kazanacaktır. Bu durumda poli- tik gelişmedeki mevzuat tıkanıklık ve istikrarlılığı aşılamak olanaklı olacaktır.

Burada özellikle marksistler, sosyaldemokratlar, yeni sol çevre- ler, yeşiller, çevreciler ve feminist- ler içinde yenilenme ve yaklaşı- mının rolü bulunur ve olacaktır. 1990'ın bu yönde bir önün nokta- sı olmasını sağlanabiliriz.

Halkın dolaylı politika yapma- ya başlaması ve her türlü giddette- karp demokratik mücadele olma- dan Türkiye'nin yenilenmesi er- soğünümü olmayacaktır. Artık in- sanları kendi güçlerini kullan- mak, kendi çıkarlarını savunmak, politikaya katılım için alanlara çıkması, gösteri ve yürüyüş düzen- lemeleri, toplantılar yapması, greve girmesinin önündeki bütün süru- luş ve baskı engeller kaldırılma- lı, bunlara karp giderile ve giddet- tehditine son verilmelidir. İnsanlar- ın topluca sınırları güç gösteri- ni uygulamaya bu işlevi yalnızca güç- zelleştirir.

Çoğdık, geniş, yığınal, demo- kratik bir yasa! Kır kurulumları, politik faaliyetler ile, ancak bütün bu bağlamlarda işlevi olurursa, başarılı olacaktır. ■

■ Yalçın Ergüdoğdu'nun Muhteşem Özdamar

Komünistler çok kimlikliyle kamuyunun ölmektedirler, çıkmaya devam ediyorlar. Bu çıkış- lar bize son derece önemli sonuçlar veriyor. Eş başta da yasal çıkış- larımız kazandı haklarını ne derli- gerçekçi, yaşadık karşılığı oldu- mu gösteriyor.

Dün öngörülerle, varsayımlarla hareket ederken, bugün sonuçlara göre değerlendirme yapıyoruz. Bu sonuçlardan en önemli ortaya çı- kan durumun karşılığıdır. Şimdi or- tada hukuk açısından, aynı parti- ler mevzuatı açısından varlığını, ama toplumdaki varlığı kabul eden bir parti fıştan varıyor. İstanbul Vali- si'nin merkez yöneticilerinin bütün toplantısına bu gerekçeye izin ver- memesi dikkat çekiyor. Öte yan- dan, yine yasa partinin Başkanı, Genel Sekreteri ve bazı Komite- Komite üyeleri aynı nedenlerle to- pılamıyor. Benzeri nedenler- le, binlerce insan cezaevlerinde ya- da yurtdışında eylem yapıyor. Bu durum kamu vicdanında onulmuş bir yaza aıyor ve bu haklı sorunu gündeme getiriyor. "Kutlu-Sargın ve tüm politik tutuklular için reh- neler mi olur?"

Şimdiye kadar izlenen politika, 141-122 devamların, Kutlu-Sargın devamlarını bir politik dava olduğunu göstermekle kalmadı. Komünistlerin aktif faaliyetleri ge- çirileri açıklanmasıyla birlikte, bu- devamların hukuki karakterini yitir- di-

ni kamfıladı. Tüm bu davalar hu- kusal açıdan göçerici duruma düş- müştür. Bu nedenle, tüm politik tu- tuklular bir an önce serbest bırakıl- mak, kamu vicdanı rahatlatılma- lıdır. Böyle bir görünüm, çabı yaka- lamak isteyen Türkiye'nin itibarını da zedeleyor.

Öte yandan, oluşan bu fışlı da- rumla birlikte, rejimin sisteme ça- tılamıyor. Rejime mensup işlevi gö- ren bu sistem çok yenili bir mü- dadele sarımsıya uyruyor. 1422'lik devlet görevlilerinin yeniden in- sanı dönme girişimleri, Danyas'a yapılan bir mirasat sonrasında hükümetin görevlik sorunlarını kamusunda Danyas kararlarına uy- mak zorunda kalacağı açıklama- sı, memurlar sendika kurma hak- ı için mücadelesi, öğrencilerin iş- gereği niyaset yapma istemleri huk- ki sistemdeki çatışma derinleştirici bir rol oynuyor. Böylece altın her adam, demokratikleşme yönündeki her girişim yeni bir fışlı durum ya- ratıyor. Düründük son gelişmeler- den etkilenen işlevi odaklar, en başta da hükümet bu durum su- kulukla geçiştirerek kabullenmeyi yapıyor. Adeta bir bekle geri, poli- tika tene çıkıyor. Bu şekilde so- nuç sonuçların edilebilmesini mümkün olduğunca ertelenmeye- göçtürüyor. Bu nedenle, bu noktada somut kazanımlar edile etmek, müdahale ve önceri tüzüm alibi- mek yasalama bir önem kazanma- ya başlıyor.

Hukuk sistemindeki çatışma bir rejim sorunu olduğunu söylemek için kaynağı yöneltmek gerek- tirdi.

Demokratik, insan hakları- nın, göçtürülmesi, her alanda kat-

kanmasıdır. Tüm yasalar, kayna- bını Anayasa'dan alıyor. Rejimin ka- rakteri ana belge olarak Anaya- sa'da somutlanıyor. Dolayısıyla sa- yın başında, Anayasa'da bir de- ğişiklik olmadıkça rejime köklü bir yenilenme olasılığı yoktur. Bütün- sel bir demokratikleşme hedefi ve örgütlük mücadelesi Anayasa'da somutlanmaya doğru gidiyor. Öte- ki toplumsal zeminde edile- meşiyet etme boyuna geniden- me derinleşmeye ihtiyaç duyuma- ktadır. Bu ihtiyaç aynı zamanda gi- venen alında da olmalıdır. Bu gi- venen alında temel belgesi olan Anaya- sa sorunu bu gerçeğe yeniden ya- rın bir önem birliliği olumsuz bulun- yor.

Şimdi sorun, yeni bir Anaya- sa'nın hazırlanmasında ulusun tüm kesimlerinin mutabakatının sağlan- masını gözlemlemek olarak beliriyor. Bu mutabakat sağlanmasında da komünistlerin önemli bir rol dü- şüyor.

Kamuyunun önünde

Komünistlerin yaratılan fışlı da- rumlarla, işlevi yapmaya yerleri- ni almak üzere kamuyunun ölü- den siyasal yapmaları, oynanabi- cileri rolaye yolunu açmış buluna- yor. Dün politikaya yaparık sürdü- rebilir. Kamuyuna yalnızca "yasa- ların kontrolü" ilemi ile değil, ülke sorunlarına ilişkin bütün- de görüşleri olduğunu vurgulayarak çıkıyor.

Demokratik, insan hakları- nın, göçtürülmesi, her alanda kat-

lanmasını ve sosyalizmin parisi- ni tüm Marksistlerle birlikte kurma- ıncıdır. Bu açıdan çoktık. Şimdi, merak edilen bir parti ve "merak edilen insanlık" konumundan çıkı- yor. Kamuyunun beklenir bir ka- rama kayıyor. "Nasıl insanlık so- ruşunu, ne ediyor" sorusuna de- nişirmeyi bilme becerisini göster- mektedir.

İnsana, insan emeğine ve düşün- cesine saygılı bir profil çizerek emek insanlarını örgütlü yapılabi- lir bir davranış biçimi ile girişlik ya- şamın içinde yer almaları. Yığınla- rın içindeki ses vermenin her za- mankinden daha fazla önem taşıdı- ğını görülmektedir. Toplumun tüm dinamik kesimlerinden, işçilerden, aydınlardan, kadınlardan ve genç- lerden destek görmeyen bir parti- nin ne çabı yakalayabileceğine, ne de yığınal olabileceğine inanmıyo- ruz.

Oysa ki, iş tartışmaları, kamuo- yunun gücünü üzerimize çevirdiği- ni unutturmayacak serinliklik içinde, politika öteçirili, toplu- sal rol oynayabilir bir sağduyu ile sürdürebilme becerisine sahip olu- şumuna inanıyoruz.

Bir yandan tüm iş faaliyetimizi ve kadrolarımızla kuruculuk hare- ketinin örgütlenmesi yöneltirilen, diğer yandan da kamuyunun önünde komünist profilini görüle- mişle açıklıkla karşılanabiliriz.

Dün başarmadıkla, "dünden sonra, yarından önce" bu- ğün başarabiliriz, yaşamın gerek- çeliğini yaklaşılabilmekten önünü aç- ıktır. ■

Değişen dünya, yeni Türkiye tartışması

Murat Belge

"BİZ TÜRKİYE'YE NE ÖNERİYORUZ?"

■ Semih Gümüş

Dünyamızın yaşadığı değişim sürüyor, çoğu zaman demokrasi biçimlerde, son Romanya örneğinde de görüldüğü gibi, kimi zaman da son derece acı verici biçimlerde ilerliyor. Başta Avrupa, bütün dünya değişiyor ve ebedette sosyalizmin kendini güdükletti yenileme gereksiniminin dürtüsüyle. Şimdiki kapitalist dünyamız sosyalizmin kendini değiştirme dinamiğine koşturmuş bir dinamiğe içine girmiş gibi pek insanı olumsuzdur. Şu var ki, aynı değişim süreci içinde sonunda dünyanın başka bölgelerini de kapsayacak.

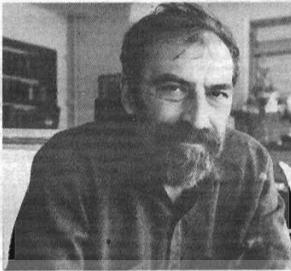
Peki ya Türkiye? En umutsuz oklanırsanız birisi ama, bizim ülkemiz, o bu değişim sürecine nasıl katılacak? Çok ama, pekçok engelini aşarak herhalde. Bugüne kadarki devlet ve hükümet etme biçimleri topteyken terk edilerek, insan ve haklarını temele alarak. Türkiye so- la da bu değişimin katalizörü olacak. Daha doğrusu, olmalı. Bunun için yeterli birikime de sahip olacak.

Murat Belge, 1990'ların ana konusunu değerdendir. Kendi içine dönüşüyor, kendisiyle başlatmış değişiminin tartışmaya gonaşır bir çerçeve sunabiliyor. Dünyamızın değişim süreci içinde, böyle: Değişim dünya, yeni Türkiye.

• Geçtiğimiz bir yıla sığan olağanüstü değişiklikler yaşadık. Dün- yamız, Stalinci, oportünist - bürokratik sosyalizm biçimi iflas etti. Ki- milerince sosyalizm bitti, kimle- rince sosyalizmin revizyonu var- yapsın. Her ikisi de sosyalizmin geleceği karşısında umutsuz. Gerçekten böyle mi düşünmek gere- kir.

Belge: 89 yılı Doğru Avrupa so- yalismi değişimi adına söyledi. Bu da toplumdaki önemli değişim- leri özetli, olmasa da devam edecek. Yugoslavya'nın sonundan var, Arnavutluk'ta ise sonunun toplumun geriletiğini söylüyor. Kuzey Ko- re, Küba gibi yerlerde de değişim henüz bir etki yaratamamış ama, onlarda da yaratacak. Bu durumu şöyle tanımlıyor, Sosyaliz- min tarihsel olarak (prehikaristik) bir- ti. Sosyalizm, kapitalizmi aşacak, daha geniş ve derin bir insanlık kavramı yaratacak bir sistem ola- rak düşünülmüştü. Çok önemli ö- nel etkileri taşıyordu. Bunların başında insanın sosyalizm hakkın- da

Sosyalizmin, komünizmin bittirli- değil, başladığı kanısındayım. Ama bu da daha çok bir potansiyel durum değerlendirmesi. Eskişinden daha iyi bir biçimde başlayabileceği bir birliğe sahip. Fakat bu da sosyalizmin içindeki bireylerin yapacaklarına ve çıkartacakları derslere bağlı.

landirmek gerekir?

Belge: Gene, sosyalizm bitti di- yerek bundan bir sövünç payı çıkaranlarla ilgili aykırı bir görüşüm var. İleri kapitalist ülkelerde de baş- ta olmak üzere, dünyada bütün in- sanların sorunları var. Değişimden istedikleri şeyler var. Ama 89'a ka- daraki dünya konjonktüründe, "ben sosyalizmin" diye bir rejim vardı. Dünyamız oldukça geniş bir bölge- içinde, bence bir hayali güç oturu- yordu. Dolayısıyla insanlara "soya- lizm hiddet" demek gülmeyiştii, çin- kü, onadaki pek de partak bir ö- rnek değildi. Bu şekilde varolan so- yalizm, kapitalist dünya tarafından bir avantaj haline getirilmişti. "Bu- radan memnun değilizden, orada insanlar nasıl yaşıyorlar, bakın", de- nihediyor. Şimdi bunu demenin imkanı ortadan kalkıyor. Sosyalizm kendi gerçekliğiyle hesaplıyor, kendini aşmaya çalışıyor. Monolitik yapı artık yok. Bugün ilk kez, Sovyetler Birliği ile özdeşlik duyabiliyoruz. "Herşeyin doğrusunu ben biliyorum," diye bir toplum o özdeşliği duyuyorsunuz. Dolayısıyla diyorum, şimdiki artı kapitalizmin sorunları günden- de gelecektir.

• Akl olarak Avrupa merkezli bir değişim yapayorum. Bu köklü değişikliklerin sonuçlarını 'yalnuz- ca sosyalist ülkeler için mi, yoksa bütün bir Avrupa için mi de- ber-

ni öncekinin, arkadaş da Başkan Yardımcıları gözlemler ve video vericileriyle açıklıyor. Şim- di bu tartışılıyor Amerika'da. Ay- ra- ca gene açığa çıktı, Sovyetler'in si- lah indirimi yapacağı söylendi, si- lahların harcamalarının kuluma- ması için, Amerikan kamuoyunun gilelenmiş. Bu da ortaya çıktı, şim- di eleştiriyor. Tabii en önemlisi de, Panama'yı girisi ABD'nin. Kimsa kıllop Norveç'i savun- ması, o alışıp bitti.

Ama, ABD'nin yetiştirildiği al- cıklarından biri. Bu da arada bir ba- nca geliyor ABD'nin, sistemi fi- yeriyor. Kendi beslediği haydalar, bazen onu bile istemiyorduk hay- dalar yapıyorlar. Önemli olan, ABD'nin her istediğini küstahça yapma tavrı. Her türlü ahlaksızları hukuku fışıl çözüp asker gönde- rebiliyor.

Bunlar göz ardı ABD'nin dünya üzerindeki nüfuzunu sırasıyla elay- lar değil ama, bir birlik oluyor. Müttirik olan topraklardaki so- lu mahalelet açısından da, sistem- i tepzirini kolaylaştırıcaktır bu elay- lar.

• Bilimsel ve teknolojik geli- melerin kazandığı hız, dünyamız- ın artık sanayi uygarlığının şa- bân- ını aşması ve buna dayanan

bir sosyalizm biçimi ortaya çıktı. Pekli bu çelişkili Batı nasıl göre- cek?

Belge: 1990'a birkaç gün kaldı 2000'i yılların bir on yıl kadar pre- lüd dönemi olacak dünyada. Her- bunun bir hayli olumlu bir anı so- ma olacağımız düşünüyorum. Büyük güçlükler çekerek de olsa, sosyaliz- min sonuçta bir dirlil gerçekleştire- ceğini düşünüyorum. İnsanları ciddi ve inandırıcı şeyler vadeder bir düşünce ve eylem birliği gerektir- leştirir. İnsanların, buna bağlı ol- larak, sosyalizm olmayan dünya- da da değişiklikler olacağını inanı- yorum. Bütün bunların sonunda bir hedef belirlemek; o da, artık ken- dizimi bir gezegenin halkı olarak kabul etmemiz, bütün insanlık ola- rak kendimizi kavrayıp, hatırı bu- aşamada farklı şeyler sistemler ola- rak da değil, dünyayı korumakla yükümlü bir insanlık kavramı ola- yormuz. Bunun geliştiğine inan- yorum.

• Türkiye tabii bu değişimler karşısında yinc kararsız. Panama- ve Romanya konusundaki hük- met açıklamaları, gerçeklerle ve çelişkilerle yaşıyor. Başımız ve kişiliği tutum alıyoruz. Roman- ya örneği de gösterir ki, geri olan topraklarda değişimin biçimleri de geri ve seccamsı oluyor. Türki- ye'de yenileme hızı nezer biçim- lerde olmaması için yeterli yapmak gerekiyor?

Belge: Güçlübelimlik kadınları, Türkiye tarafı son değişiklikleri "çok sevdik" diye yalıyor. Adın- da dünya bu gelişmelerde olgusallık izledi, sevinç çığlıklar filan atma- ları pek. Tabii çok ağır teyit pı- koruyor ortası. Okullarda markiz- minin ders veriliyor, şimdiki kar- tırdılar dersler. İnkilap Tarihi dersinin zorunlu olduğu ilköde de- niyor bu. Markizizm-inizmin der- sinin o formelleşmiş ve kıpır kı- pırlı, gaza, yalan-yılsan, garip- ması, meşrulaştırılması bir İnkilap Ti- rari ders veriyoruz. Lanis heyke- ni Polonya'da yapıyorlar havası gı- rişiyor, dışı İnkilap heykeli bura- da. Kurultayın okusun var Türkiye- de, kutsal okuması gereken bir izasa faaliyetler anlatıyor markiz- min Türkiye'nin içinde yok. Daha pek- çok örnek sayabiliriz.

2000'i yılların bir yılı kala, Türki- ye bu dünyada nasıl bir toplum- dur? Kayda değer hiçbir şey baş- lamamış bir toplumdur. 141,162,163'ü kıldırız ya da de- ğildiriz, fakat devletin çatısı boz- maadın bizim yapılmı gibi, ne

Bugün ilk kez Sovyetler Birliği ile özdeşlik duyabiliyorum. "Herşeyin doğrusunu ben biliyorum," diye bir toplum o özdeşliği duyuyorsunuz. Dolayısıyla diyorum, şimdiki artı kapitalizmin sorunları günden- de gelecektir.

anlama geldiğini kimsenin kolay kolay aşamayacağı bir takım laflarla meşgulü. 2000'lere on yıl kala, Türkiye'de Kürt var mı, yok mu, diye tartışma durumundayız. Hattâ tartışmamız yapılmamış. Köhne ve tapon bir toplum halinde Türkiye. Dünyada açık bileleri izlemiyor, anlayamıyor, tavır alamıyor. Biz bize bezzeriz, mantığını verdiğimiz bir tuhaf rahatlık içinde, böyle yapıyor geçiyoruz. Olduğumuz yerde durduğumuz için de, değişen dünyada gitlikçe anksiyöz bir hale geliyoruz. Abartmalı bir şekilde söylenirse, belki on beşyirmi yıl sonra, ülkenin etrafında bir tel örgü filan çekilecekler ve insanlar helikopterle gelip, geri, ilkel toplum düzeni yapacakları inceltemeler üzerine yapacaklar.

- Klasik devletçiliğin geçerliliği, Batı kapitalizminin de geçeceği ve reel sosyalizmin de olduğu, nasıl bir Türkiye istiyoruz?

Belgi: Darksafalıktı, bilsizlik, önyargılık, bütünlük gibi bir sürü özelliği olan buralardan bir taşıracak yapıyoruz. Bir kere zaten dünyadaki olaylar Türkiye'yi nesnel olarak buraya itiyor. AT gibi değişimler vardı. AT herhalde Türki-

ruk düzeni, herşeyi böyle. "Ben yapmam oldu" emvakiyle herşey yapılabiliyor, herşey mümkün. Bundan tabii topluma suçlamaları gerekir. Bu topluma hiçbir zaman kılıklı olma hakkı tanıyan insanlar güler yüz, bunlar zaten taşıyamamışlar. Toplumun sorunu olmasın izin vermemişler. Toplum senki adan edilmeye çalışılan bir girişim.

Dolayısıyla, dünyadaki değişimlere umutla baktığımız şeyler ama, Türkiye'ye bakınca kavset çöküyor insana. Kolay gerçeklerle insanın ferahlanmasına pek imkan yok. Bu sorun bence ekonomik de değil. Öncelikle siyasî, demokratik sorun, toplum, bir rejim sorunu. Toplumun topkuzu olmayan, insanların insan olarak yaşamaya hakkı vardır. Kimsenin de buna engel olmaya hakkı yoktur. İki burada düşünülüyor. Bütün tarih, geri binçimler, 12 Eylül'den bir çeşit hortladılar, topluma hakim oldular ve kendi düşüncelerini getirdiler. Omsun için Özal cumhurbaşkanı olmasın, olmaması myn değil, mesele bence anayasası meselesidir. An azından, iki yıla yakın Türkiye tarihini gelip önde burada çözülecek.

"Sosyalistler iktidar olmayabilirler ama, ciddi muhalefet olmak da çok şey değişir. Sırf düşünceler düzeyinde çok şey olunabilir."

ye'yi çok fazla düşünmeyecek. Son gelişmeler olmadan önce de adamlar terörize olmuşlar, "Türkiye aday oldu, şimdi ne yapacağız," diye. Bugün çok hakkı olarak herhalde Türkiye'yi değil, Polonya'yı, Çekoslovakya'yı, Macaristan'ı düşünüyormuşlar. Bu süreçler zaten nesnel olarak Türkiye'nin aleyhine işlerken, Türkiye do- nereden aldığı pek anlaşılmamış. Bir iç ferahlığı, self-determinasyon hakkını toplumu ilki barınma yönünde ısırarı kullanırsan başka barınma gösterir. Özellikle son aşkari darbelerden sonra, burada ne yapıp ve ne yapmazsan ölümlü kağıt. Bu her derde devadır değil. Nasıl cumhurbaşkanı olunmaz nasıl cumhurbaşkanı olunur haline getirilince de böyle. Tıcairet böle, ekonomik hayvan, ha-

Ve övülmekle de, Türkiye'nin hiçbir meselesi çözülmeyecek. Dünyadan habermiz yok. Dünyanın bidden haberi yok. "O benl tanımıyorsa, ben ona hiç tanımıyorum" espirisi içinde yapmayı, ilmi, utanç verici bir toplum halindeyiz.

- Sosyalist ülkelerde yaşanan değişim, kendiliğinden mi yoksa bir hesaplaşma ile birlikte yürüyor ve bu değişim süreç ama de süzgeç benzeri. Belirli Ezerilim sim-likleri arasında illik bir angüvün var. Sosyalist ülkelerin boyanları-ntı IMF'nin önüne uzatılmaları şeyler. AT yolu da açılmış durumda. Öde yandan Türkiye'nin de geçmişten gelen kültürlerle be-saplanmasa gerekiyor. Tabii bir de, bu değişim sürecinde olma-

Bütün bunların sonunda bir hedef bellirecek; o da, artık kendimizi bir gezegenin halkı olarak kabul etmemiz, bütün insanlık olarak kendimizi kavrayıp, hattâ bu aşamada farklı siyasî sistemler olarak da değil, dünyayı korumakla yükümlü bir insanlık kavramı oluşturmamız.

solumun nasıl katliancağı sorunu var. Türkiye ağır aksak da olsa, bu değişimi yapacak, başka kaçın yok. Söle da kendi geçmişiyle hesaplaşarak bu değişime katılmak zorunda değil mi?

Belgi: Evet, ayrıca bence yanlış şeyler de yapacaklar. Başlamış golen fikirleri sosyalizmden bildi-ler, sosyalizm olmayan, bismiki gi-bi olmayan işler, gibi bir tasu-la-rı var. Bir sürü sağı uyanmaları de-neyecekler. Kapitalist-empyalist dünya bütünülemek gibi, gerek-çil olmayan yolları de-neyecekler. Bu arada başlarını bir ağıt tıpa da çar-pacaklar. Çok zor çetin günler bek-leyen olan...

Türkiye solumun, sosyalistler-inin durumuna baktığımızda, so-syal demokratları da saymak lazım, konuları sorulandı da sosyalistlerin sorunlarından da değil, bir hayli iç ve geçmişe dönük bir hava gö-rüyoruz. Sol adında gelecek üzeri-ne kurulu bir düşünce. Hattâ aynı bir futürizm havasına girebilir, biz bunu yapıp.

Türkiye olduğu şey olmaksızın çökmes, olacağı olamamı ve ne olduğu da kendi anlayamaz bir durumda. Bir kimlik bunalımı var. 80'lerde de gelecekte düşüncemizi ke-smiş gibi görüyoruz. Hem retrospek-tif, hem entropiklik, geçmiş ve iç içe dönük durumumuz ciddi bir tartışmaya yolacıyor. Gerek bir incelemeyle, değerlendirmeye yola-çıyor. Türkiye dünyadaki gelişme-ler karşısında arkaki bir toplanı ha-li-ne geliyor derken, Türk toki da bunun içinde yer alıyor.Hâlâ Stalin yoldan hangi yöne amaçlarla marş-ıyolarcası adama kestiğini taşıyan birçok insan var. Birlik, Birleşme azatlerini gerisinde eski hesap var.

taktikler hâlâ devam ediyor. Kü-çük oynama alanızdır. Her küçük birimlere oynama alanınızda-yı. Dolayısıyla, Türkiye de-ğilce-ke, arkakı olmaksızın çıkacaksa, bun-da solun da payı olmalıdır. So-sya-listler iktidar olmayabilirler ama, ciddi muhalefet olmak da çok şey değişir. Sırf düşünceler düzeyin-de çok yetkin olunabilir. Bunun için solun watanları da var. Aydın değitiriz, okumayız-yazmıy tabaka-da solun belli bir hegemonyası var. Bu başka ülkelerde pek de görül-mez. Edebiyatçılar genellikle solu-dur ya da sola aşkırı. Tabii-ler olarak, avukatların barosu gibi, ha-ka ülkelerde genellikle statükocu, muhafazakar olan çevreler, bu ü-kode sol bir kimlikle ortaya çıkabi-ler. Bu ülkeden en önemli şey, beğenmez ya da beğenemiyor, bir kominist, Nazım Hikmet. Bogs-na edimliliği bir hegemonya da de-ğil, diğer temelleri var.

- Yeni bir Türkiye nasıl bir sol gerekiyor? Sola doğru sorum-lulardır ve görüşler azaldık?

Belgi:İktidar olmadan da topluma arkaklıktan çıkabilirler ama, bunun için önce kendilerinin arkaklıktan kurtulmaları gerekir. Buna da çok hazır görüyoruz. Kendime pay çıkarmak için söyle-meyen ama, Stalin konusunda yılar önce bir şeyler demişim, in-san buna da sevenimdir. İktisyo-nu, o zamanki iktidari hâlâ yapı-yor. Ayrıca bir dini inan-derkeni-ne götürmüş bir marksizm-izmi-ye teziyatımı bir yer varis-mi-ken, bu topluma oynaması gerek-ken rolu oynamaz.

Çok yarılan-berefil, ezik-bizlik bir kimliğimiz var. Bütün köy ye-tiştirilmiş çapaklar gibi, dayakla,

rehtilde büyümenin izlerini taşıyor bu kimlik. Bu kimliğin dihalizemli-tarız. Bunda tüğr ve demokratik bir sosyalizm ile daha değil, eksi, yararcı bir Türkiye insanları; iktis birarada edimlidir. Türkiye solu-bu da taktik hesaplarla, acaba Stalin'den utabileceğimiz ü-beş şey var mı, Lenin'i daha ne kadar beğenmiş basalım gibi, çok arkakı tutumunun yanı sıra, yuna somut olarak düşünceleri gerekiyor: Biz Türkiye'ye ne öneriyoruz?

"Ben sosyalistim, sosyalizm öneriyorum," demek, çok yetenis-olma da, bir mantıkla aşkısız-olir-di. Kimilerine reddedilecek de, kim-lerine savunulan bir sosyalizm var, bu, eskiden övülmeliydi. Şimdi o sosyalizm pek de-ği-ri oldu. Dünya bir hayli değişik. Bir proje sunma manevi var. Herkes soruyor; senin projeni nedir? Bir malum olmaz ve buna da sunabileceğiz.Mürmin muhalif kimliğiyle, kötülleri kapmak yodur. Türkiye de-ğilce-ke, bir beledi olmak zorunda. Elbette da-ha iç eğitim, sağık izmelli işle-mi-ye, daha çok aşkari harcama işle-mi-ye ama, bunlar nasıl olacak? Hangi fonlarla yapılacak? Ustama, eserli sorunları nasıl çözüle-cek? Bütün bunlar nasıl koordine edilecek?

Dünyada nerede durmak istio-yu-muz? Avrupa'da mı olacağız, şün-ci dünyada değil ve belirsizlik bir role mi sunacağız? Amerika'nın arka kapısını belçikî konumunda yapamaktan atılmak ama Türkiye hakkı. Bunun düşüncemiz tanı-so-yalistlerin ve ben bu konuda bir belirti görmeyorum doğrusu. So-sya-liste demokrasi gerekir mi, gerek-mez mi, gibi, tasavvur edilebilir zor konulan tartışıyor hâlâ...

OCAK'90

GÖRÜŞ
AYLIK DERGİ

SU SEKSEN DOKUZ YILI

Semih Gümüş, Yavuz Sabancı, Öztin Akçık, Yalçın Kar

- IDEOLOJİK BİRLİK FETİŞİZMİ/Gencay Günyol
- ZOR OLAN SOSYALİZMİ KURMAK/Yalçın Yusufoğlu
- "ERKEN SOSYALİZM"/Ahmet Kaçmaz
- TBKP'LI ARKADAŞLARA AÇIK MEKTUP/Oya Baydar
- MACERA ROMANLARINI GÖRÜŞ DEĞİŞTİRİLEBİLİR MİR/Korkmaz Alendör

Yazı ve Yorumları: AYDIN AYBAY • FARUK ÜSTÜN • TEVfik AYVADIR
• OSMAN DOĞRU • HÜSEYİN HASANÇELİ • HAİLİM TOĞAN
• SEMİH GÜMÜŞ • NURCAN AKÇA • TERTAZ AĞAOĞLU •
• VEYSEL ÇAMLIBELİ • ORHAN AYDIN • M.TAHRİR HATİBOĞLU •
• ERDAL ATABEK • RAŞİT KAYA • TOLGA YARMAN • CELAL A.KANAT •
• ORHAN İYİLER • VECHİ TİMURGOĞLU •

TBKP İstanbul Yönetimi Basın Toplantısı Yaptı

"ARTIK, KAMUOYU ÖNÜNDEYİZ"

TBKP İstanbul li yöneticileri yanısıra, çeşitli büro yöneticileri ve TBKP üyelerinin katılımıyla gerçekleşen basın toplantısında 101 TBKP'li bulundu. li yöneticileri İstanbul'daki tüm siyasal partileri ve sendikaları ziyaret ettiriler. "Çağdaş, Demokratik, Özgür Bir Türkiye, Yaşanabilir Bir Türkiye" kitapçığı yayınlandı.

gerçekleşen basın toplantısında, Yalçın Ergüdenoğlu konuşmasında şöyle sürdürdü: "Çöğüşoğlu'nun, yaşamın her alanında karlımların, demokrasinin, emeğin, barışın, insan haklarının ve hümanizmin, sağlığı doğa ve yasası bir çevrenin, halkın arası dostluk ve dayanışma, sosyalizmin kavramıca yasal, yolsal bir komünist partinin ilkinin geleceğin ve gelişmesinin önemli katalan olacağını inanıyoruz. Bu yönde tüm Türk ve Kürt markistleriyle birlikte oluşturulacak yeni bir komünist partinin eşi haklı katılımla olarak, özgün katkılarını vereceğimizi de vurgulamak istiyoruz.

Ölkemizin temel sorunların "demokrasi" olduğunu, ne zaman demokrasi adına alınması halkın emeklerinin uğaldığını, "iş, ömek, özgürlük" istezlerinin seslerinin bastırıldığını biliyoruz. Bir daha asla alınılmayacak şekilde demokrasiyi kazanmayı öne koyuyoruz. Bu nedenle tüm halkın iradesini öğürce ortaya koyabildiği bir siyasal sistemi, yasaçık bir rejimi, siyasi, toplumsal yaşam biçimi olarak hedefliyoruz. Bu nedenle, toplumdaki genel bir çözümlü haline dönüşen Anayasamızın tümüyle ve ivedilikle değiştirilmesi talebini savunuyoruz. Halkın talabına ve taleplerine açık, tüm toplumun mutabakatına yematacak, çözümleri yeni yoldemirleri dikkate alan, örgütlü bir Anayasamızın hazırlanması tüm gücümüzle katkılarımızı beirliyoruz.

Siyasal sıkı kuramının toplum yaşamından ağıllık atılması, Nihat Sarğun, Haydar Kulu yoldaşların, diğer yoldaşların ve politik tuzakların serbest bırakılması, çağdaşlaşmaya yönelmenin temel gari olarak değeriendiriyoruz.

Gazetecilerin sorunlarına üzerine, TBKP İstanbul li Yönetimini oluşturan kişiler Emin Turan tarafından şöyle açıklandı: "Emin Turan, Muhşem Özdemir, Ahmet Sipahi, Yalçın Ergüdenoğlu, Mustafa Sökmen, Bahriye Ersanli, Mehmet Destalgi, Feriit Nadir Turan, Mehmet Koc, Çan Küküç, Mehmet, Mahmut Balpetek, Vehbi Özer, Hakkı Ceğal, Haydar Yılmaz, Alhas Kerkmaz, Necmi Demireli, İsmail Yıldız, Turan Ören, Yusuf Önal." Emin Turan da bu genz, "Çeşitli, toplumsal ve siyasal gelişmeler konusunda Partimizin görüşlerini her zaman kamuyuna açıklayacağız. İstanbullu TBKP'li, açkamların altında bulunan isimlerle arası değeri-

Diğer yoldaşlarımız ilçeler düzeyinde, gerçekleştirecekleri çıkışları kendilerini açıklama sürdüklerler." dedi.

Sendika ve siyasal partilere ziyaret

TBKP İstanbul li Yöneticileri, İstanbul'un çıkış ile ilgili olarak bilgi vermek, görüş ve düşüncelerini açıklamak üzere İstanbul'daki tüm siyasal partileri ve sendikaları aynı gün ziyaret ettiriler.

Emin Turan, Muhşem Özdemir, Ahmet Sipahi, Necmi Demireli, Yalçın Ergüdenoğlu, Bahriye Ersanli ve Çan Küküç'lerden oluşan heyet siyasal parti li yöneticileri ve sendika yöneticileriyle görüşli konularında görüş alışverişinde bulundular.

Karşılıklı ziyaretlerin önümüzdeki günlerde de somut konular üzerinde sürdüklerli bildirildi.

Bilask'a kokteyli

Musik Kenter'in sesinden ve ayrıca Zülfü Levânî'nin yorumu ile Orhan Velî'nin dizelerinden oluşan, "İstanbul'un dinleniyor, güsterin kapalı" şırları geçen özel olarak hazırlanmış kasve dinletisi eğiğinde, TBKP İstanbul li Yönetimi'nin Bilask'a düzenlediği kokteyli, Emin Turan'ın kısa açık konuşmasıyla başladı.

Anlatımlı, Gency Günsöy, Musa Arat, Ah Fak Cihan, Atilla Akar, Barış Fırhan, Mervit Oğuz, Tuncer Cüceoğlu, Demitay Coşkun, Talat Turhan, Arif Kemal gibi ünlü aydın, sanatçı ve yazarlar,

Hasan Basri Babalı, Necati Atıncıoğlu, Celal Öngören, Şahin Tören, Halil Gülsen, Nisim Akkalkın'da bulunduğ kalabalık bir sendika topluluğu ile, DYP li yöneticileri ve li Başkan Orhan Keçeli, Sarıyer Belediye Başkan Yardımcısı Adnan Bol, Refah Partisi Kağıthane Belediye Meclis üyesi Halil Durmuş, Şişli Belediye Başkan yardımcısı, Sosyalist Parti, DSP li yöneticileri, Yeşiller Partisi Genel Merkez ve Üsküdar ilçe yöneticileri, Barış Demokli yöneticilerinden bazıları, İnsan Hakları Derneği Yöneticisi Hamit Furta, Değirli şahbi Leman Çetin ile geniş bir halkuğu, mühendis ve kalabalık bir gazeteci topluluğu kokteyli hazır bulundu. ■

Adımlar (İstanbul) TBKP Merkez Yönetiminde 8 Aralık 1989 günün ardından, 20 Aralık 1989 günü, Türkiye Halkın Komünist Partisi İstanbul li Yönetimi de düzenlediği "Basın Toplantısı" ile açık siyasal çağrılar yaptı.

TBKP'nin Onursal Başkanı Bülent Borun'un Zincirlikuyu'daki mezarı hayatta değerienden Basın Toplantısı, TBKP İstanbul li Yönetiminden Emin Turan'ın, "tarıhsel bir karar uygulamaya sokmak üzere" biraraya gelindiğini belirmiş konuşması ile açıkli.

Çok sayıda basın mensubunun izlediği toplantıda, 101 TBKP'li arasında sayılan bir metni okuyan TBKP İstanbul li yöneticilerinden Yalçın Ergüdenoğlu şırları dedi: "Son günlerde kamuyunun geniz ve yoğun ilgisi olan, rejimin demokratikleşmesi temelinde yürütülen insan hak ve özgürlükleri sorunu, Türk Ceza Yasası'nın 141, 142, 163. maddelerinde sınırlanmış, dışlanma ve değeriendirme değeriğü üzerindeki yasaların kalkması sorunu üzerine tartışmalar tüm yaklaşımla sürüyor.

"Tartışmaların açık taralı olan komünistlerin platformlarında temsil li sağlanmaksızın sorunu kamuyuna doyurucu bir sonucu değeriendirmek de net olarak değeriendir. Bu nedenle İstanbullu komünistler olarak, biter de açık politik kimliğimizde her düzeyde görüşmelerini açklamak gereğini duyuyoruz.

Yasal, yolsal bir KP için

TBKP İstanbul li yöneticilerinin aynı sıra, çeşitli büro yöneticileri ve TBKP üyelerinin katılımıyla

Sakarya, Zonguldak ve Bursa'da TBKP'li lider kamuyunun önünde

"BİZİM DE SÖYLEYECEK SÖZÜMÜZ VAR"

Adımlar (İstanbul) - TBKP Yönetimi'nin 8 Aralık'ta İstanbul'da yaptığı basın toplantısından sonra, çeşitli bölgelerdeki TBKP yöneticileri ve ilçeleri de, düzenledikleri basın toplantılarında parti yönelimlerini açıkla kararları yasama sürecine katılıyorlar.

İstanbul'da, 101 parti yöneticisi ve üyesinin illegal faaliyetleri son verdiklerini açıkladılar ve basının geniz bir ilgi gösterdiği basın toplantısı

Sakarya, Zonguldak ve Bursa'da yapılan toplantılar izledi. Bilindiği gibi, daha önce de İzmir'deki TBKP'li partilerin basın toplantısı kamuyunun önüne çıkarmışlardı.

TBKP'li partilerin yaptıkları basın toplantıları, bölgelerdeki çeşitli siyasal partilerin kitle örgütlerini ve sendikaların yöneticileri ile belediye meclisi üyelerinin katılımıyla ger-

çekleştirdi. Yerel basının da toplantıları ilgi gösedeği görüldü.

TBKP'li partilerinden basın toplantılarında aynı gün yapılan açıklamalarda, 70 yıldır illegal çalışmaya sonla itilen ve kilidli yerdeki konuların kamuyuna bir yazı gibi kabullenilmesi komünistleri, artık gizli faaliyetleri beirliyor. Dayanışma ve örgütlenme değeriğü üzerindeki yasaların kaldırılması yönünde toplumsal bir mutabakat olacağını, komünistlerin de demokratik ortamda eğerli faaliyetleri uygun gösüklerini, yeni ve demokratik bir anayasa TBKP'nin ihtiyaç olduğunu, güdükten ve gereğini ildeyanmış bir parti anlayışına eğerli otanması gereği düşüncelerine de açıklamaları yer veriyor.

Bu arada, yapılan açıklamalarda yerli sorunlar üzerinde de TBKP'li partilerin değeriğü ile beirtiliyor. Bursa'da TBKP'li partiler, yaptıkları açıklamada göre sorunları üzerinde de aynı durarak, suni farklılıkların göre sorunlarına yeterli değeriğümler bulunamayacağını savunuyorlar.

TBKP'li, "ülkemizin sorunları için bütün de söyleyecek sözümüz, sorunların değeriğü için bütün de söyleyecek terimiz var" diyorlar. ■

15. Genel Kurulun Sonucu

TÜRK-İŞ'TE GRUPÇULUĞUN İFLASI

Zafer Aydın

Türkiye işçi sınıfının en büyük sendikal örgütü Türk-İş'in 15. Genel Kurulu sonuçlandı. Yapılan seçimler sonucunda Şevket Yılmaz ekibi kimi değişikliklerle 3 yıl için yeniden göreve seçildi.

Türk-İş'in 15. Genel Kurulu oldukça farklı bir havada geçti. Tam beşinci kez Türk-İş genel kurullarına katılan bir delegeler, böyle canlı bir genel kurulu ilk kez gördüğünü söylüyordu. 89 Bahar eylemlerinin ruhu kongre salonundaydı. Salona densesim, hareketli, militan bir hava hakimdi.

Kollektif düşünme, tartışma yeri olması gereken Genel Kurul'un sonuçta seçimi bir toplantı olması, kafaların seçime takılı olması, delegelerin tartışıp, düşünmekle dönme ilkinin politikalarını saptamasına engelendi.

Türk-İş'te hava döndü

Türkiye'de sendikal hareketin önder kadrolarının toplandığı 15. Genel Kurul salonunda gözlemler ana başlıklarıyla şunlardı:

- Söz alan 53 delegeler, 5 Türk-İş merkez yöneticisi 12 Eylet'e ve ANAP itidamları karşı olduklarını vurguladılar. Delegeler tarafından konuşulurken İsmail Çelebiye kongre salonunda uluşan tepki örneği 12 Eylet'e, ANAP'a ve Özal'a yöneltti.

Türk-İş'in 12 Eylet'e bakan verdiği diyaloglarla gelinen noktada demokrasi gücünün azaltılmasına-yakacak bir başarı var.

- Her konuşmacı ülke-

15. Genel Kurul sonunda geniş tabanlı bir yönetimin oluşma olanağı vardı. Hem de her zamankinden çok vardı. Yönetimdeki liberal anlayış Türk-İş'i tek başına yönetemeyeceğini biliyordu. Bu anlayışın Türk-İş'i birlikte yönetme önerisi reddedilmiş ve bu öneri kamuoyundan bir gibil sıklanmıştı.

Sol delegasyonun birleşik bir tutum alamaması, genel kurultan beklentileri boşa çıkardı.

mitde esas sorunun demokrasi sorunu olduğunu, demokratik bir anayasa istediklerini dile getirdiler. Sendikalar adına söz alan delegeler, demokrasinin önünde en büyük engelini ANAP itidamlarına olduğunu söylediler. Konuşmacılar ANAP'ın, ricası politikaları değil, işçilerin birliği ve mücadele edilecek geriletebileceğini savundular. Bu noktada sık sık 89 Bahar eylemlerine göndermeler yaptılar.

- Sözde her başkan "işçi sınıfı" diyor. İşçilerin söz ederken bir patron edayla "benim işçim" (bu

bir dil sürçmesi değil, dönme dönme kullandıkları bir ifade) diyor Türk Metal ve Dok Gemi-İş Sendikalarının genel başkanları bile artık işçi hareketi yerine işçi sınıfı, işçi sınıfı hareketi demeyi yeğliyorlardı.

- Sınırlı kitle sendikacılığı anlayışın Türk-İş'te var olması gerektirirdi söz eden delegeler herhangi bir tepki ile karşılaşıyorlardı. Hatta eleştirileri cevaplandırarak Türk-İş Genel Sekreteri Emis Kul, sınıf ve kitle sendikacılığına karşı olmadıklarını, bunu savunan arkadaşlarını ne demek istedikleri-

ni açıklamaları, içiçlerini doldurmanın gerektiğini söyledi.

- En geri bilenen sendikacılar bile "müstakim mücadele" dediler. Türk-İş 15. Genel Kurulu sendikal mücadele ve işçi sınıfının sorunlarını çözmeye uzlaşma ve işbirliği reddediyordu. Kısaca "biraz da işverenler düşünelim, onlardan kaldırıp yapacakları şeyler istemeyelim" demedi. Hatta Hart-İş Genel Başkanı Kenan Durukan, biraz nefes bir şekilde, "Bu memleket için yarıydı kadar hep işçiler aldı, biraz da Koçlar, Sabancılar aldı, şimdi bu vatana kaymağı onlar yiyorlar" dedi.

- Herkes tüm konuşmacılar işçilerin örgütleri gücünün demokrasi mücadelesine yansımaları gerektiğinden söz ettiler. Kürsüden yükselen "genel grev" çağrılarını delegelerin coşkun alkışlarıyla destekliyor-

- Delegeler, solcuyla, sağcıyla sermaye ve sınıflı aktörler karşısında ricası ve uzlaşmacı olmayan aktif mücadeleciler, güçlü bir Türk-İş istediklerini belirttiler. Eylem planlarını yapmışlarını övdüler.

- İşçi sınıfının tarihinde önemli bir yer alacağı şimdiden belli olan 89 Bahar eylemlerine herkes sahip çıktı. 89 baharında eylemlerinin önemi kesmekle sabıkalı, kimi genel başkanlar bile eylemleri kendilerinin yapıldığını kanıtlamak için çırpındılar. Türk Metal Genel Başkanı Mustafa Özbeke "Bahar eylemlerine bir karar aldık" dedi. Ardından "Hangi işçi benim dışımda eylem yapabilir?" diye sordu. Bu soru ile Özbeke, Türk Metal Şube başkanlarına benim dışımda davranırsanız, başınıza Gebet sube-

İşçi sınıfının sendikal savaşımı demokrasi hareketinin en önemli bileşenlerinden...

Türk-İş'in 15. Genel Kurulu oldukça farklı bir havada geçti. Tam beşinci kez Türk-İş genel kurullarına katılan bir delegeler, böyle canlı bir genel kurulu ilk kez gördüğünü söylüyordu. 89 Bahar eylemlerinin ruhu kongre salonundaydı.

sının başına gelenler gelir demek istiyor.

- Genel Kurul, 1 Mayıs'ın işçi sınıfının birlik, mücadele, dayanışma günü olarak kutlanmasına karar aldı. Türk-İş yönetimi tabandan yükselen 1 Mayıs talebine artık kulaqlarını koymayor. Emis Kul'un kararına başta Dönüş Hür İş Sendikaları konfederasyonunun kabul ettiği biçimde kutlanmasını öneren ekimlere önerisi, sadece kendi ruhunu kurtarma girişimi.

- Genel Kurul, Anayasanın değiştirilmesi 141-142 ve 163. maddelerinin kaldırılması için çaba harcamasını karar altına aldı.

- Toplu sözleşmelerde örgütlenme ve koordinasyon komitelerinin oluşturulması, ulusal ölçekte bir toplu sözleşme politikası saptaması genel kurul kararları arasındaydı.

- Grevlerin etkisini, kısıtlı yasa-ki hali sürdüğünden sıkı bapurların dirençlerini Türk-İş tarafından desteklenmesi karar altına alındı.

likeler ve anlayış farkı

Yönetime muhalefet eden 19 sendikaların (bu daha sonra Yot-İş, Basisk, Ter Koop-İş'in çekilmesiyle 16'ya düştü) yazınladığı ilkeler deklarasyonu, Genel Kurul'da da ortaya çıkıp gitti aslında herhangi bir anlayış farkı ortaya koymayordu. "İkileler deklarasyonu"nda sıralanan herşey Türk-İş'i yalnızca raporunda belgeler kitabında sınıyan vardı. (Barada günü da belirtmek gerekçesi: Bu anlayış birliği, muhalefetin yönetimin -eski geri çizimine düşüğünden değil, Türk-İş yönetimindeki liberal anlayışın Türk-İş'e serpilip gelişmesi mücadelesi anlayışa karşı direnmemesinin sonucunda oluşmuştur.)

Fotoğraf: Kenan İsmail

Genel Kurul'da 'bahar ayımları'nın emsali kendini hissettiriyordu...

Sendikal yaşama ilişkin en azından söyleme sonat bir anlayış farkı olmadığna göre, aradaki fark neydi? Partî, Şevket Yılmaz'ın liberal, muhalefetin öncülüğünü yapmayanların sosyal demokrat olmalarıydı.

Tekrar olmasa pahasına sendikaların tahmini yapmak gerekçeri: Sendikaların, işçilerin ekonomik, sosyal, kültürel haklarını -din, etnik, mezhep politikası gibi ve ayrıntı göstermekle birlikte- koruyup ve geliştiren örgütlerdir. Sendikalar üye edilebilir için işçi olmak tek ve yetecek nedendir.

Hemen her konuşmacının başa-baş edilecek birşey söz etme ihtiyacı doğuydu 89 Bahar ayımları işçilerin sağ-sol, sosyal demokrat, liberal-marksist ayrımsızca hepsinin öylemçeriydi.

Herkesin katılacağı bu genel toplantıya rağmen, muhalefet hareketinin kendisi için daha uygun bir etkiye yerine (örneğin yenilikçi, mücadelci, ilkel, tutarlı sınıf ve kitle sendikacılığı vb.) sosyal demokrat bir etkiye tercih etmesi nasıl açıklanabilir?

Hem sınıf hareketinde birliktelik söz edileceği, hem sendikalar sadece ve sadece işçilerin örgütüdür, politik görüş farklılıkları sendikal mücadelcede önemsiz olmaz diyeceği. Hem de aynı noksan olarak politik kimseliği ortaya koyacağı. İşçiler eylemlerde, grevlerde, dâvâlarında sağ-sol, liberal-sosyal demokrasî gibi bölünüşler mi ki sendikaların bu biçimde bölünme uğrayırsa.

Kollektif yönetimin zorunluluğu

15. Genel Kurul sonunda görüş

tabanlı bir yönetim olma olanağı vardı. Hem de her zamankinden daha çok vardı. Yönetimsel liberal anlayış Türk-İş'te tek başına yönetimeceğimizi biliyordu. Bu anlayışın Türk-İş'te birliktelik yönetme öncelik reddedilmiş ve bu öncelikten arınmış bir şekilde uygulanmış. Eğer bu öncelik edilecek, geniş tabanlı bir yönetim olursaydı, bugün seçilen yönetimin daha mı geri olacaktı?

Sendikal mücadelcede birlik ne kadar önemliyse, birliktelik yönetimi becerilebilir de o kadar önemli. Türk-İş'te sosyal demokratların yönetime gelmesi, Türk-İş'te Tokel'e, Yal-İ'e, Tes-İ'e, Tek Gıda-İ'e rağmen yönetilebilirlik miydi? Türk-İş eski genel sekreteri Emin Kul konuşmasında, 'Nereye gitseniz beni yuhalandırır' dedi. Sosyal demokratların adayı seçiliyordu bu kez o her gültüğü yerde yönetim dışında kalanlar tarafından yuhalandırılmaya mıydı? Bu, işçilerle ve onların doğru ya da yanlış uygulamalarıyla ilgili bir şey değil, politik kastlaşmanın bir sonucudur.

Artık herkes tarafından anlaşılabilir ki, ne emekçi bir örgütlenişte sağ-sol, ne liberalleri yönetim dışında bırakarak, sendikalar, Türk-İş'te yönetime ortak olamazlar. Grupp, ekiple çıkışlar artık ilah emridir. Türk-İş'te artık eski Türk-İş değildir. Rızca, diyalog yazılaşma politikaların yerini mücadelci meşru kitle örgütüne çıkarılabilecek anlayışlara bırakmıştır. Sınıf dışıların anlayışların dışında sendikaların birliktelik yönetmek, geniş tabanlı yönetimler olmasını bir zorunluluk.

Türk-İş 15. Genel Kurul deneyimi bunu açıkça kanıtlamıştır.

Türk-İş Genel Kurulu'nun öğrettiği BİRLİK VE MUTABAKAT ŞART

■ Aziz Çelik

Türk-İş 15. Genel Kurulunda 'bahar kışkırtılı' ardından genel kurul değerlendirilmeleri yapılmaya başlandı. Genel Kurul'de değerlendirilmeleri ağır basan yan, taktik ve hesap hataları yapıldığı yönündedir. Sol ve sosyal demokrat 'ekip' yeniliğe taktiksel geçecek bulması gerekiyor. ÖSYM genel kurulunda yaşanan 'yenilik'in ilkesel noktaları var.

Sol ve sosyal demokrat liste Türk-İş 15. Genel Kuruluna katılması, yine de kazanılacak olamazdı. Böyle bir durumda Türk-İş'te demokratik birleşimden, güvenimenden değil, sadece 'değişim'inden söz edilebilirdi. Çünkü Türk-İş'te olumsuz sendikaların ayrı bir bölümünü dışlayarak, ortak 'külsürer' Türk-İş'te yönetmek ve demokratikleşmek mümkün olamazdı.

Türk-İş 15. Genel Kurulunda önce-sinde sol'da bir türlü anlaşılmasından sonra; birlik ve mutabakat sorunu, bir hesap sorunu değildir. Birlik ve mutabakat her koşulda var, emekçi değildir. Demokrasi, birleşimdir, sendikalarla ortak eylemler arasında birlik ve mutabakat, ortak yönetim o örgütlerin mücadelce hedefleri açısından, varlıklar, tanımları açısından bir gereklilik, hasta bir zorunluluktur. Birliktelik ve mutabakata dayanan, bir eylemi, bir çevreyi, bir gruba dışarda bırakarak hasta taktik ederek oluşturulacak yönetimler işe tabanını temai etmeyecek, ölmeye yatkındır. Bu durum, o tarafa karşı birliktelik bir istikrarlılık

ve iktidar kavramı yaratıcılık, örgüt-ile işi önderecek, dolayısıyla iş mücadelce hedeflerinden uzaklaşarak. Mutabakatın alternatif gruplarıdır, tasfiyedir, dolayısıyla antidemokratizmdir. Bugün solun sendikal politikalarındaki zayıf halka budur. Sınıfın nead durumu ile onun politik tercihleri arasında ilikili ekonomik indirgenmişlikle de olan 'sof' anlayış sendikaların mutlak sol eylemleri, işçilerle mutlak solcu olmaları gerektirir. 'İnsanlığın' üzerinden sendikaların eylemleri tasfiye ve işçi kriterleri öne çıkarıyor. Ancak bu yaklaşımlar hayati sonuçlanmaz.

Türk-İş 15. Genel Kurulunda neyden dolayı öğretici geçti. Gruppuk, açıkça-solculuk objektif olarak Şevket Yılmaz'ın desteklenmesi sonucunda geçti. Son yıllarda biriken dinamik ve mücadelce potansiyel Türk-İş'te yönetimine yansımada. Bunun sonucunda genel kurul öncelikli olarak 'mutabakat'la ilgili, 'birlik' düşünmüştür. 'Tanrı kavrayıcı' 50, gibi teyitane anlayışlardı. Nitekim genel kurul öncesi görüş tabanlı yönetim öncelikleri 'Şevket Yılmaz'la ilgili olarak 'teşkil' edildi. Ama sonuçta Şevket Yılmaz'ın fanatik çağa son ve birliktelik yönetimi etkiletileri reddedilen bu anlayış oldu.

Son yıllarda yükselen mücadelce içinde, mütlevinde, meşru boyutlarında baha eylemlerinde işçiler ve sendikalar arasında, Türk-İş içinde politik farklılıklarla örgütlenememiş kimi yapay ayrışmalar külleneviyetli tutumdu. Bu genel kurulda kimi akievellerce bu ayrışmalar

tekrar doğurabilir. Demokrasi mücadelcesinde birliktelik ve gücü bir Türk-İş olaysın bu olarak terpilendir. Anli-komünizm tahrik edilecek yeni ayrışık noktaları yarattı. Uzun yıllar boyunca büyük özevleri ve hassasiyetle bütün yal değeri bir biçimde hareketti. Değer çöğünleği solda ilayışmaya, yönetimi de geçirme anlayışı öne çıktı.

Doğru sendikal politika tek bulaşma gelme olanağı varken bile mutabakat, ortak yönetimi tercih etmez. Doğru politika birliktelik, mutabakatı gerektirir, taktiksel bir sorun olarak değil ilkesel bir zorunluluk olarak bakılmaktadır.

Bugün ya sorulara açık seçik yanıt vermeden doğru sendikal politikalar üretilmez. Sendikalar, demokratik örgütlerde terkisiz emekçiliği arasında temsili içtimde sindirilebilirlerdir? Yoksa işçiler için en hayatiyatı yalnızca bu yaparız, bu yönetime getirmeliyiz; anlayışımız mıydı? Az olsun bizim olsun mı, yoksa büyük olsun hepimizin olsun mı?

Ya hep ya hiç mi, yapılabilecek olanın en iyisi mi?

Yığınlar, kitlelerin çıkarları her türlü grup ve bala sosyal çıkarın önünde değil midir?

Eğer kendi grubumuzu, kendi eylemlerimiz geliştirmesi kendisi önüne koyarsak gruppuk, seçilecek silahlık elegeerlilik, tasfiyecilik muhabat, zira hedefi 'Yılmaz'lar. Yok eğer işçilerin, işçilerin çıkarları baha işçilerin, mücadelcesinde onların mücadelcesine bağımlıysak, birliktelik ve mutabakatı gerektirecek bütün için temel bir ödev olsun olmasın bir koşul olacaktır. ■

Ocak 1990

• Çoğuş Kapitalizm:
Fenomen ve Öv /
S. Arslan, R. Galbreith

• İtalyan Sosyalistlerin
Amacı / G. Zambonino

• Sıddetiz Hareket /
A. Argüder

• Enflasyon Gelişim /
F. Nöl

• Sovyet Tarihine
Alternatif Yaklaşımlar /
R. Rımanovsk

dünyaya
bakış

Yeni
Acılım

Ocak 1990

■ Geleneksel Parti Anlayışı /
N. Kocayıkoğlu

■ Parti İçi Yaşam Üstüne /
O. Atabek

■ TİP'den TBKP'ye / S. Baysan

■ Kürtler Ayrı Örgütlenebilir
mi? / N. Meriç

■ Türkiye'de Sol Kuşaklar /
A. Akar

Cataltıcağısı No. 15/1 Çarşıoğlu/İST.

ÇEVRE İÇİN DEMOKRASİ

İnsan sevdğine
"çevre" bağlıdır.

Çevre demokrasi
istiyor.

Çevre çember içinde.

Yeşillik, kararmışık,
solmuşuk.

İnsan ve doğa için
yaşama hakkı.

Bedava yaşıyoruz
bedava
kirliliğe, zehirli su,
asitli yağmur bedava.

İNSAN VE DOĞA İÇİN YAŞAMA HAKKI

Dünya Sağlık Örgütü tarafından 7-8 Aralık tarihlerinde gerçekleştirilen Birinci Avrupa Çevre ve Sağlık Konferansı'nda son biçimi verilen imzalanmış Avrupa Çevre ve Sağlık Bildirgesi'nde, "Her biri bir çevrenin kalitesinden doğrudan etkilenen birey ve toplumların görüşü alınmalı ve çevrenin yönetimine katılmaları sağlanmalıdır" deniliyor.

Türkiye'de düşünce ve örgütlenme, toplama, gösteri ve yürüyüş hakları önünde böylece engeller var ki. Oysa Bildirge'de de belirtildiği gibi, çevre sorunlarının çözümünde halk girişimleri halk katılımı, halkın gönüllü seferberliği can alıcı önemde. Üç kişinin bir araya

gelmesiyle "gizli örgüt"ün oluşup, örnek kurmanın aratı köpüğünden gömükle eş olduğu kuşullar da bu katman nasıl sağlanacak?

Bir sivil kuruluşun uluslararası bir kuruluşla katılması yada işbirliği yapması Bakanlar Kurulu'nun iznine bağlı. Uygulamada "izin" ve "yasak" çakışıyor. Oysa Chernobil'in radyasyonu, kentlerimizdeki kirlilik yasak ve sınır tanımıyor. Moskova ve Leningrad dahil dünyanın pek çok kentinde gubası olan Greenpeace İstanbul'da neden gubası yok?

Çevre sorunları "yaşama hakkı"nın tehdidi ediyor. "Yaşama hakkı"nın savunma insanın bu hakları önüne dikilen sınır ve engelleri ta-

nımama ve derhal kaldırma hakkı da vardır.

Çevre etkisiyle demokrasi istiyor. Çevre çok ve çeşitli, yerel ve ülke çapında, ulusal ve uluslararası halk girişimleri, gönüllü kampanyaları ve kalıcı örgütlenmelere istiyor.

Bunu nasıl başaracağız? Önümüzdeki engelleri elbirliğiyle nasıl aşacağız? Bunu sorgulamak için çevreye ilgili kışkırtıcı, girişimlere ve kuruluşlara iki soru yönelim. Gerek soru yönelimlerinin, gerekse derinleşti olurlarının ve ulaşamadığımız girişim ve kuruluşların biriz ulaştırılacakları yanıtları gelecek sayılarımızda da yayımlanmaya sürdüreceğiz. ■

Yaşadığımız dünya için ne yapıyoruz?

ÇEVRE ÇEMBER İÇİNDE

Çevre sorunları çok ve çeşitli. Doğal ve tarihsel çevre Türkiye gibi ülkelerde demokrasizlik çemberi içinde üstüne üstlük, Çemberin kırılabilmesi için sorunun çeşitli bilimsel ve toplumsal, ekonomik ve politik açılarından sorgulanmasını sürdürmek gerekiyor. Biz bu sorgulanmaya aşağıdaki üç soruyu ilgili her kişi ve kuruluşu yönelterek katılmak istedik;

1) Kentlerimizde çevre kirliliği "yaşama hakkı"nın tehdidi eden bo-

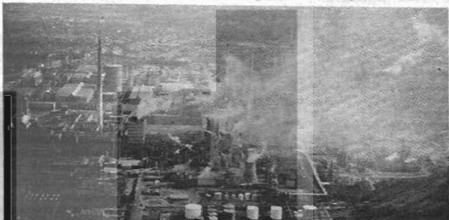
yutlara varır. Hükümet ve yerel yönetimler sorunu çözmeye çalışmaktan çok, birbirlerini suçlayarak oynama çabasıdadır. Buna karşılık, mahallelerdeki "zehir saçan bacayı söndürmek için üç kişi bir araya gelme "uş" oluyor. "Yaşama hakkı"nın nasıl savunulabilir?

2) Çevre sorunlarıyla ilgili sivil kuruluşlar ve dayatıcı çevreler arasındaki diyalog ve işbirliği yeterli mi? Bir "çevre platformu" oluşturulması konusunda ne önerirsiniz?

İSTANBUL TAPİP ODASI ÇEVRE KOMİSYONU

İnsanın en temel hakkının "sağlıklı yaşama hakkı" olduğunu biliyor ve savunuyor. "Siyah" ise Dünya Sağlık Örgütü'nün (DSÖ) tanımıyla, insanın bedensel, ruhsal ve sosyal tam bir bütünlük hali kabul edilmektedir.

Yükarıdaki tanım ışığında bakarsak, ülkemizdeki insanların "sağlıklı bir yaşam içinde oldukları" söylenemez. Bu durum ise ülkemizin ekonomik, sosyal ve kültürel gelişiminin bu günkü düzeyini göster-

İçinde yaşadığımız doğayı katli ediyoruz. Biz bunu hep birlikte yapıyoruz.

mektedir.

Bu genel yapılaşımından sonra sorunlarımıza kısaca şu yanıtları verebiliriz:

1- Öncelikle, Anayasa ve diğer yasalarda belirtilen (Örn: Çevre Yasası) hükümleri sonuna kadar kullanılmak için herkesin ve her kuruluşun uzamı çaba göstermesi zorundadır. Bu konuda özellikle demokratik kitle ve meslek örgütleri önemli işler yüklenmelidir. Özellikle kendi çabamız alanlarında kamuoyu yönetimi açıklamaları ve kendi faaliyetleri bilgilendirmeleri ve hareketelemlerini önemli çalışmalar-
dır. Bazen yoluyla doğru bilgilerin verilmesiyle "çevre sağlığı", "sağlıklı yaşam", "çevre kirlenmesi" gibi kavramlara genel kamuoyu ulaşması ve insanların kendi sorunlarını doğrudan sahip çıkmalarında yalınması zorunlu çalışmalardır.

2- Çevre sorunlarıyla ilgili birçok kişi, grup ve kuruluş olduğu gerçektir. Ancak aralarındaki diyalog ve işbirliğinin yeterli olduğu söylenemez. Diyalog ve işbirliği mutlaka olmalıdır. Ve bu ülkemiz için bir gereksinimdir.

Böyle kendi mesleki alanımızda daha etkin çalışma yapabilmek için bir Çevre Komisyonu oluşturmuş bulunuyoruz. Yanımıza diğer sağlık Meslek Odaları ile birlikte oluşturulan (Dişhekimleri Odası, Veteriner Hekimler Odası, Eczacı Odası) Sağlık Meslek Birlikleri Danışma Kurulunun yönlendirildiği altında, başta Dünya Çevre Günü olmak üzere çeşitli etkinlikler yapılmaktadır.

Belediyeler ile ortaklaşa yapılan sağlık çalışmalarına da bir başka etkinlik örnekleridir.

Ancak, bütün bu yapıtların yeterli görünüyorsa, Başta hava ve içme suyu kirliliği olmak üzere çevre kirliliğinin ivme gösterdiği belkideğin bilimektir. Bunun için ilgili bütün kişi, grup ve kuruluşların bir platformda yan yana gelmesini kap-

ınlamaz bir görev olarak görüyoruz. İlimiz çapında yapılabilecek böylece girişimlerde yer alma isteğimizi burada belirtmek isteriz. Böylece platformlar oluşuna dek (oluşa bile) ilgili tüm kişi ve kuruluşların aramı çaba göstermeleri gerektiğine inanıyoruz. ■

SAVAŞ EMEK Yereller Partisi İzmir İl Başkanı

1) Hemen şimdi harekete geçerek yaşadığımız dünya için yapılabilecekler çok şey olduğunu, üstelik "yaşama hakkı"nın için kimse-den izin alınması gerektirmediğini bilerek mücadele yapılabileceğimizi gösterir.

2) Çevre sorunları dendiğinde, aklımıza kurum ve kuruluşlar değil, bizzat o sorunu yaşayan yurttaşlar geliyor. Yaşadığımız kente sahip çık-kalım diyebileceğimiz platformları, yerel konselleri oluşturarak çab-

malan göçkirtmeden başlamak gerekir. ■

İZMİR GÖNÜLLÜLERİ

1) Öncelikle "çevre kirliliği" olgusunu yeniden tanımlanması gerektiğini düşünüyorum. Bizler, bir insanı farklı kılan tüm kültürel, ruhani yapı ve 2'yi taşıyan değerlerini yitirmiş, giderek doğal ve kültürel ortamın yabancılaşmasına yol açan bir değişimi çevre kirliliği olarak değerlendirmiyoruz.

"Yaşama hakkı"nı tehdit eden bu kirliliğin önlenmesi ise öncelikle günlük yaşamdan başlayan bir sorunlama çabasıyla artabilir, "çevre bilinci" oluşabilir. Yaşama olan duyarlılığımız bizi yaşamı tehdit eden her olguya karşı tavır almaya, seçenekleri üretmeye götürecektir.

Özetlesek, insan olarak sorumluluğumuz şudur:

- Sorumluluk: Yaşamımıza yönelik tehdit tüm boyutlarıyla kavramak,

- Tavrı almak: Tepkilerimizi insana yararı biçiminde ifade edebilmek, daha insanca bir yaşam için tepkiler üretmek.

2) Kararların, dayatır çevrelerin, grupların diyalog ve işbirliğiyle yeterli olmadığı aşiktir. Bunun ötesinde en basit iletişim olanaklarını bile kullanılmadığı söylenbilir. Ancak bu sorunu aşmak olanaklıdır ve örnekleri görmeye başlanmıştır. En yakın örnek Foça Gencleri'de yapıldık torkik santrale karşı kampanyada, başlangıçtan itibaren Yeşiller Partisi,

İzmir Gönüllüleri, TMMOB'ye bağlı odalar, İnsan Hakları Derneği, Çoğuş Kadınlar Derneği, Sendikalar, Bakırçay Havzası Belediyeleri ve sosyalist dergilerin ortak tavır geliştirmesidir. Bu ortak tavır alınması ve eylem birliklerinin bir platforma dönüştürülmesi kilit nokta kızıdır çevre hareketinin önünü açması ve sonuç alamayacağına inanan aşından son derece önemli olanaklar sağlayacaktır. Çevre platformunda; gönüllü gruplar, meslek odaları, bilim adamları, sendikalar, ayası oluşumlar ve diğer ilgili kurumlar özgün çabalarıyla yerini alacaktır.

Bizler, İzmir Gönüllüleri olarak çevre sorunlarını gündemimize alan tüm kişi, grup ve kuruluşlara bu çağrıyı yapıyoruz:

İzmir'de Şubat ayı sonunda iki günlük bir "Çevre Günü" düzenlenebilir düşünüyorum. Amacımız bu günü; sergi, konser, panel, forum ve tartışmalarla bir platforma dönüştürmek. Bu etkinliğin çevre hareketine önemli bir ivme kazandırması ve hareket alanımızı genişleterek önemli olmaları sağlanacağına düşünüyorum.

EVİRİM'LE BAŞAK'LAR BOY ATIYOR

Aşıkda, on bir yaşındaki Bakır Çakır'ın bize ulaşan mektubu yer alıyor. Bana mektup dokuzda de zor ya, Çevreci "Küçük Evrim" den çevreci Başak'a çevre bilincinin boy atışı bu.

BU DÜNYA BİZİM

Merhaba! Ben 11 yaşımdım. Boyantı okulu 5. sınıfa gittik.

toym. Adım Başak Çakır. Türkiye ve Dünya'da insanların ölümüne ve sakat kalmasına neden olan FİSLİK ve bu piştinin nedeni çok.

1) Fabrikaların sorumsuzlukları;

a) Fabrikaların yökemeleri go-rektifi hake denize döktileri at-tıkları,

b) Bacalarına filtre koymayıp dumani tehlikeli halyle havaya püskürtmeleri.

2) Belediyelerin sorumsuzlukları;

a) Çoğunluk bölgelere çöp to-nekeli çöpmenmaları,

b) Koyalar bile bir süre sonra bu çöp kutularının alı deliniyor ve belediyeye bunu umursamıyor.

Yani Çoğunluk insanların suyu. Hava kirliliği bir süredir yurduma-za ve insanları tehdit ediyor. Bu-nin nedeni ise büküklerin azalması ve pis dumanlar.

Çe-din yıl önce yemyeşil ağaç-ık olan bölgeler bu yıl beton, asfaltın oldu. Örneğin ben 6-7 yaşımdan itibaren yaşadığımız mahal-lenin yaklarında ağaçlık ve çimenli

Gelin doğay, yaşamı, bizi kirliten tüm kirlilik kaynaklarına karşı nasıl tavrı alacağımızı birlikte tartışıp, birlikte seçecek üretelim. Yaşamda farklı seçenekler her zaman vardır.

Bunları birlikte bulalım!
Not: Bu çağrıya yanıt verecek olanlara gazetesini aracılığıyla ha-berleşimimizi sağlasanız sevdi-riz. ■

ENGİN URAL

Türkiye Çevre Sorunları Vakfı Genel Sekreteri

1) Çevre sorunlarının kamu-yunda giderek daha çok tartışılma-sı, doğru sonuçların kamuoyunda ortaya çıkması ve benimsenmesi-ne imkan sağlayacaktır. Bu sonuç-lar karşında gerek merkezi yöneti-min, gerek yerel yönetim sorun-larından da bu sonuçları benimse-yenimdir.

2) Türkiye'de çevre ile ilgili gö-nüllü kuruluşların sayısının çok az olduğuna inanıyorum. Meslek odaları dışında çevre ile ilgili ve aktif gönüllü kuruluş sayısı beş-on beş ya da altmış civarındır. Çok daha fazla olmamalı çok yarar var. Bu gönül-lü kuruluşlar arasında bilgi alışve-ri ve diyalog zaten var ve zamanla daha da gelişecektir. Organik bir platform gerektiriyor inancımıyorum. Çünkü tek bir platform olduğunda bu kuruluşların kendi inşaf ve fa-sileleri içinde yürütöcekleri çalış-malar kullanılmıyor. Oysa bu çalış-malar artarsa doğru sonuçlara varma imkanı da artacaktır. ■

"Şeytan bunun neresinde?"

Talat Uluoğlu

Günümüz teknoloji ve kaynak kullanımla enerji üretimi, milyonlarca yıl madde için-de uyuyan enerjiyi bir anda uyandırarak, boğaltarak demektir. Oysa dünyadaki fizik ve hatta paleontolo-ji uzmanları, bir hayvan ve insan sağlığı ve hatta ağla-kın gücünün gelen enerjiye olduğu ve süngüledi. İmdi ise, uyuyan bilimselce üretilen enerjiye güney enerjisinin üstüne üstüne bir enerji ekleniyor. Böyle-ce daha mı çok enerji oluyor? Yok canım...

"Göğüş istatizmasını" Bu reklam sloganı. Ama sizdeniz fazla enerji, bizi aşık getirmiş de göğüş perketen istemiyayla bağlı. 1970'li yıllarda tüm insan-lık güneyden gelen enerjinin yüzde 0.02 si kadar bir arı enerji üretiyordu. Bugün tüm insanlık bir anda or-talama bir Amerikanın yegam düzeyine çıkarsak gü-nüş enerjisinin yüzde 2'si oranında bir arı enerji üre-tmek gerekirdi. Varolan teknolojiyle bu ulaşılsaz de-ğil. Peki sonucu ne olacak.

Dünyamızın evim sürekli boyunca oluşmuş den-geyi yüzde 2 bozarak daha mı yıkılır? Evet yıkılır. Bilim ve bilimciler bunu aşıkara koydular. "Ya-sama hakkı'nın savunulması bilime kulak vermek zorun-da Yoksa..."

Daha bugünden Güney Kutbu'ndaki buzullar eri-meye başlıyor. Güçlü Kuzey Kutbu ve doruk buzulla-rın erimesine doğru. Buzul erimesinin en "yıkıcı" sonucu dünyada en az 65 cm su yükselmektir. Bu da yedinci altınların 3/4'ünü su altında kalması de-mek. Düzler sel suları, dağlar biziymi diyorlar mı-yı?

Geleneksel teknoloji ve geleneksel enerji kayna-ğı kullanımı ve tüketimi faaliyetinin insanlık için daha başka ciddi olumsuz sonuçları da var. Burada en-ek bu kadere değiniriz.

Sürekli başlangıçlar var ki: Karpadan başla-kı, "sarıntı" başla-kı dünyayı deşerlendiren bu türün terk edilmesi, "daha ileri olmak üzere" insanlığı vadedecekimiz bir gelecek çok demektir.

Geleneksel söz, en başta komünist partinin yirmi-yar önce sorunları ve çevre hareketi anlayışla-dır. Çevre sorunlarının genel insanı günümüzde, sorun sınırları olarak değeriendirildi.

Yıkıcıdır buki, çevre sorunları çevresinde yeşer-en yeni demokratik hareketler ve yeşil partiler de-şerlendirildi de peşerildi. Çevre (ya da yeşil) hare-keti ve yeşil partiler kapitalist toplum korumaya yö-nelik burjuva hareketler olarak götüldü. Çevreciler "pi-çek-böcek-pokan"ydı. Özellikle komünistler sosyal-ist ülkelerde hiçbir ekolojik sorun olmadıkları savuna geldiler.

Gerçekten dünyamızda çevre sorunlarında azı-da bir ülke var mı, olabilir mi? Global ekolojik sorun-lar sınırlı kaynağı mı? Bu sorunlar tümüyle kapalı-lanmış mı kaynaklarıdır? Bu sorunlara Şu'nun büyük bölümü hake "sınırlı kaynak"dan yanlı veriyor.

Global ekolojik sorunları sınırlı olarak sınırlan-aylmadın değil, insanlığın gücünü sürekli bir so-nuç olarak doğru. Sanayi devrimleri öne-si el alevle-rinden de Birinci Sanayi Devrimi'nin sınırsız buhanı ka-zandı da "sınırlı" değil, yoktu. Bugün tüm ülkelerde ağaç yokken aynı teknoloji kullanıyor, Birinci ve İkinci Sanayi Devrimi'nin teknolojiye. Gelişmiş ülkelerde İkinci Sanayi Devrimi yayılıyor.

Global ekolojik sorunlar nesnel olarak bir yanıyla bu geleneksel teknoloji zincirinden kaynaklanıyor. Çünkü bu teknolojiler doğanın sürdürülebilir de-yayını ve ayrı ayrı kırılıyor. Bu teknolojiler eşliğinde ayrı-nı nüfus artıp da doğa tahribatı hızlanıyor.

Global ekolojik sorunları bir diğer ve çok önemli nesnel nedeni geleneksel enerji kaynağı kullanımı ve enerji tüketimi faaliyetidir. Bu nasıl oluyor? ■

Ekonomide alternatif politikalar tartışması

BİR 'EKONOMİ İZLEME KURULU' YAŞAMA GEÇİRELİM

İşte bir öneri

1. Sol'un alternatif ekonomik ve toplumsal politikalarını hazırlamak üzere bir çalışma grubu oluşturulmalı;
2. Bu çalışma grubu ağırlıklı konuları saptasın ve gerekirse alt-gruplar oluştursun;
3. Katılanlar, kendi politik hareketlerinin görüşlerini yansıtmak yerine, bilimsel görüşlerini yansıtsınlar;
4. Hazırlanan, tartışılarak son şeklini alan metin imzaya açılın ve kamuoyuna açıklansın;
5. Bu arada, Demokrasi İzleme Kurulu benzeri bir Ekonomi İzleme Kurulu da yaşama geçirilsin.

■ Tunç Taşay

Türkiye, başına isler "liberal", ister "yeni" yada "demokratik" niteliklerini ekleyin, sağa hem fizik, hemde ideolojik bakışa altın da geçirdi 1980'li yılları.

Öyle ki, neredeyse "sol" bile "sağ" tarafından tanıdılar oldu. "Sağ" partiler ne kadar sola (!) olduklarını göstermeye çalışırken, işadamları da başlarına gelenin yeterince sol eleştiri olmasından kaynaklandığını ciddi ciddi söyler oldular. Kafalar iyot karga, karıştırdı. Kitle ile ilgili araştıran, bir yanda televizyon ve radyodaki "devlet tekel", öte yanda yazarı başında gitmeye yolaşan tekelleşme sonucu "tek sesli toplum" oluşumuk için sefer edildi.

Bu süreç, "sol", ister isemes, iyot budanın, şekillenileginden,

özü boğaltılan demokrasi ve insan hakları için mücadelenin sınırları içine çekildi. 1980'li yılların ilk yarısının getirdiği depolitizasyonu karmak için yoğun bir çaba gerekiyordu. Başarılı oldu.

Aynı bağarının ekonomik ve toplumsal sorunları ilgili olarak da sağlandığını söylemek zor. 1960'li, 1970'li yılları hatırlayanlar, gelir dağılımından AET'ye, yabancı sermayeden sanayileşmeye, eğitim niteliğinden sağlığa sosyalistmeye kadar uzanan bir yelpazede "sol" tarafından belirlenen gündem de hatırlarlar.

1980'li yıllar ise, Özalp'ın "alternatifin ekleme", "sahnelenme" sloganı ile "devlet elinde" ve "devletin doğruluğu"na itiraz, alternatif politikalar) üretmeyle ile geçti. Bu arada Türkiye'deki yabancı sermaye için girmek demek 1980'li merdiven

deydi. Ortadoğu sermayesi Türkiye'de cirit atıyor "islama bankalar"(finans kurumları) destekli kurulumla yaygınlaştı; Avrupa Topluluğu 1992'ye giderken sosyalist düşünce için gelişmeler yaşanıyor, kamu iktidarı tepebeldileri birbiri peşine sürüyor çıkartılıyor, eğitim, sağlık vs. toplumsal nitelikli harcamaların bütçe içindeki payı azaltılıyor, Türkiye'nin insan kaynağı niteliğizleştiriliyor, kuruluştur... Ve "sol'dan sadece eleştiri geliyor, o da kuzak bir scale neredeyse utanıyorsa.

Bu "seziyi"ylekitememe'nin gerisinde tutarlı alternatif politikalar üretmeye yattır. Kağızda, politika önermelerinin temelinde bir örgütlenememe sorunu var. Ancak buna "kurum" alınması çözüm müdür.

Türkiye'de, "örgüt" deyince akla hemen gelen siyasal parti, dernek, vakıf, hatta onlar olmasa güç. Başka? Başka? Yok. Türkiye'deki bu kadar kurum ve bu sınırdaki yoğun kadrolara başka bir örgütlenme tasarıyor. Oysa aynı ve/veya benzer görüşleri paylaşan insanların bir araya gelmeleri bir şeyler üretmelerini için ilk de böyle bir örgüt gerektirilmelidir. Herk, uşağı gıymeye ne gerek var, Türkiye'de de "Aydınlık Düşünce", "Demokratik İzleme Kurulu", "Çevre Dayanışma Yama Grubu" örnekleri yeni yeni de orta ortaya çıkması başlangıç mı?

Öyleyse, burakalım siyasal partiler kendi "parti politikaları"na oysa-tarzanlar, yitirtilmişler, dernekler, vakıflar kendi amaçları doğrultusunda başka grubu olunsunlar, çalışmalar yapasınlar bir de bunların dışında, ama şu partinin iyileri ya da bu dernekte olanlar değil, Türkiye'nin düşünmesi gereken biryörlü olarak, belirli doğruları dışı getirmek, aşgari müdahaleleri bırakmak ve alternatif politikalar üretmek için üstünleştirme işleri yapalım.

Örnekleştiriyiz: Federal Almanya'da, 1975'ten bu yana ekinin alan, kendi üyeleriyle de, bunların boyutüne etkinlik kazanabilmek için hayati bile olmayan bir çalışma grubu var. alternatif Ekonomi Politikaları Çalışma Grubu.

1970'lerin ortasında düşünün çalkıyan bunların ve bu benalen ortamında tek doğru, "hakika çıkarmak", "alternatifleri" diye sunulan ekonomi politikalarını alternatif üretme gereğinin bir ürünü bu

AT üyeliği "çıkamaz ayın çarşambası"na kaldı...

AT KONUSUNDA ULUSAL ÇAPTA BİR TARTIŞMA GEREK

İç Politika Servisi - Türkiye'nin Avrupa Topluluğu'na "tam üyeliği" için AT'den hükümetin 1987'de yaptığı başvurudan sübuç yıl sonra, beklenen "tarhi karar" açıkladı: Türkiye'nin AT'ya üyeliği 1993'ten önce tartışma konusu bile olamaz, "İhtikel olarak" reddedilmiyem bu üyeliğin az zaman tartışma konusu olabileceği ise belirsiz bırakıldı. Bunun nedeni de karara gerekçelerinde açık bir biçimde görülmüştür.

Gerekçelerden birincisi şu: 1992'ye dek "tek pazar" oluşuma yönündeki süreçler AT'yi doğal olarak kendi içine kapattı ve herhangi bir yeni üyeliğe genişlemeye 1992 sonrasına erilemeye zorluyor.

Diğer gerekçeleri ise (hepsi tek başına olmasa bile) doğrudan Türkiye'nin kendiliğinden üyeliği sorunları oluşuyor: demokrasi ve insan haklarının durumu, azınlık hakları ve Kültür ulusal sorun, borç ve geri ekonomi, yatak enflasyon ve işsizlik oranları, sosyal güvenlik yetersizliği, nüfus patlaması ve son olarak Kıbrıs sorunu ve AT

üyesi Yunanistan'a anlaşmazlıklar. Kısacası Türkiye'de "yok" ekinin yazılmadık, çünkü zaten böyle bir sonu bekleniyordu. Ancak, "midekeler" için herhangi bir tarih belirlemekten titizlikle kaçınması bu konu üstünde ciddi ciddi düşünülmesi, tartışılması gerektiğine işaret ediyordu.

Ulusal mutabakate doğru

Siyasal partiler arasında tartışmalarda bir yandan Özalp ve ANAP "olumlulukları", diğer yandan muhalefet partileri ortaya çıkan konuları hükümetin sorumluluğuna vurgularken, komisyonun işareti ettili ekonomik, toplumsal ve politik olumsuzlukların kabulü ve bunların giderilmesi yönünde genel bir mutabakat oluştuğu da dikkat çekiyordu.

AT üyeliğinin en çok "dört göle" beklenen iç çevrelerinde ekonomik ve toplumsal sorunların büyük ölçüde ancak tam üyeliğe çözümleneceği görüşü ağır basıyordu.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği başkanı Ali Coşkun ise ilginç

bir öneri ortaya atı: "AT'ya üye olmak, sadece bir kuruluştur, kullandık, burala iktidarı sorumluluğunda yürütülmeli, bu olası Türk milliyet mal edilmelidir. Sosyal, kültürel ve ekonomik yönden ekinin geleceğini tayin edecek olan bölümler önemli konular, milletçe benimsenmelidir, zaten uzun vadede topluma yarar sağlar."

Günlük yaşamda hemen tüm köşelerimizin konuları ilgili sorunlardır. Ancak orak yanlar: AT üyeliği amacına bağlıdır sürdürülmesi, bu hedefe yönelik olarak ulusal çapı bir tartışma ve diyalog başlatılmalı, bunun sonucunda da komisyon kararının gerekçelerinde dile getirilen olumsuzlukların alınması sağlayacak en çok somut çabalar, politik, ekonomik, toplumsal dönüşümler gerçekleştirilmeli görülmektedir.

Bu bağlamda, Milliyet'e Necaati Doğru şöyle ilginç bir soru yöneltiyordu: "Avrupa Topluluğu'na tam üyeliğimize söz konusu olduğu zaman çapı bir sektörde aysızlık kalır, hangisi batar gibi temel konularda Prof. Gülsen Kaşgan'dan başka

uyarıma yapan oldu mu?"

Yapılmayacağı yapmak

AT komisyonunun karar ardunda başta Özalp olmak üzere, ANAP hükümetlerinin şimdiye dek "siyasal propaganda" sloganı yaptıkları "demokrasiye geçtik", "sağ atıldı", gibi sözlerin ne denli gerekçelerden uzak olduğu bir kez daha tüm ülkeliğimize görülmüştür. Politik, ekonomik, toplumsal, kültürel bütün alanlarda ciddi somutlaşarak AT üyeliği konusunda 40'ümlük belli başlı toplumsal ve politik görüşler arasında bir görüş birliğinin henüz oluşmuş olmadığıdır.

AT'ya girmenin koşulu olarak değil, Türkiye'nin buna gereksinimi olduğu için öneren görüşler bir politik demokrasiye yerleşiminde yattır. AT üyeliğinin Türkiye'ye ne getirip ne götürdüğünü ulusal çapı tartışmalı, bir mutabakat sağlanmalı, ulusal çıkartlara uygun önlemlerin alınması doğrultusunda ciddi adımlar atarak ciddi de düşünme gereğinden geliyor. ■

**Ne uyuşturucu kaçakçılığı, ne demokrasi, ne de ABD yurttaşlarının güvenliği,
Bush yönetiminin asıl derdi Panama Kanalı...**

ABD'DEN BİR ULUSLARARASI ZORBALIK ÖRNEĞİ DAHA

Dış Haberler Servisi - Dünya,
"eski" olanları "yeni" olanla doğru
çekişimler içerisinde yıl alıyor. Gie-
rek ulusal gerçekle uluslararası dü-
zeyde insanlık, ahlakî, demokratik
değer ve fikirlerin egemen olduğu
"gelecek" de, bunun tersi değer ve
fikirlerin egemen olduğu "geçmiş"
de, henüz "günümüz" gerçekliği
içinde birarada bulunuyor. Bunun
son örneği, Baş yığınının "Pana-
maya karp 20 Aralık günün-
günce" zorbaca askersel müdahale...

Panamalı lideri general Noriega, yugra bir devlet adası niteliğinden, bu ülkedeki siyasi sistem de çığdış demokrasiden fersah fersah uzaklabılır. Ama bu ya da benzeri hangi gerekçelerle olursa olsun Bush yönetiminin devletlerarası ilişkilerdeki tüm çığdışa normları hayati sayarak Panamayı tek yanlış olarak aksereşmiş mihdahale bolunmuş apakış uşladır. "Terörizm'dür. Buna arık çığan Thaisler ve benzeri yönetimler de bir kez daha "uluslararası terörizmin suç örgütü" konusuna düşmüştür. Bu Türkiye hükümetinin "benzeri yeteri bilgi çok" diyerek tavırsız kalması, yetmişle lele, düpedüpe güçlü bir zorba karşısında duyulan korkaklığın ifadesi olur, ulusal

onuru zədələyici bir davranışdır.

ABD'nin "Brejnev Doktrini"

Dünyanın geçmişte sayıaz örneklerine tanık olduğu, ulusların egemenlik ve kendi yazgılarını özgürce belirleme hakkını ayaklar altına alan böylece davranış biçimlerinin, bütün devletler tarafından kesin bir biçimde mahkûm edilerek, uluslararası yaşamdan geri dönme-mecesine dışlanma zorunluluk-tur.

Sovyetler Birliği, Afganistan'dan askerlerini çekerek, 1968 Çekoslovakya müdahalesini kınayarak ve asıl önemlisi bunlara kayıtsızlık eden "Brejnev Doktrini"ni terk ederek bu yönde kesin bir adım atmış bulunmaktadır.

Panama ile ilgili girdi bu sorulara
gündoğdu getiriyor: Başta ABD o-
nak üzere, Gorbacov yönetimini
bu adamları alkışlayanlar tece-
"1968 Çekoslovakya" tipi müdahale-
lerini ne zaman kınayacaklar? An-
doemleri, Latin Amerika,
"ABD'nin erka bahçesi" olarak ge-
ren "Maozce Doktrini", bu anlayı-
şın dünyaya yayın Truman Dok-
trini ne zaman terk edilecek?

Barışıl bir çıkarlar dengesi

Buşi yönetiminin bu kabadaylık çetresi için öne sürdüğü tüm gerekçelerin aslında düpedüz kâğıtlılık ve içte birer "panama" olduğu ortadadır. Gerçekte, Panama'daki sorunun kaynağına "stratejik öneri" taşıyan Panama Kanalı üstündeki ABD egemenliğinin 1999 yılında sona erecek olmasında aramak gerek. ABD yönetimi o zamanı kurtarı ya da nâzıyayı değiştirmek ya da Panama'da "ABD'ye sadık" bir rejimin kurulmasını "sağlamak" babatındadır.

Ancak, yalnızca bu yüzyıl başlarında Panama Kanalı'nı bizzat yapan ABD'nin değil, pek çok sayıda devletin bu kanalda "yaşamal çıkarları" olduğu bir gerçektir, kanalın doğal sahibinin Panama Cumhuriyeti olması gerektiği de bir gerçektir.

Çağdaş uluslararası ilişkiler sisteminde, çıkarlar çatışması yerine çıkarlar dengesini, askersel çözümler yerine politik çözümleri bulmak gerekiyor. Bunun gerçeklik halini alması için öc, mutabaketsel-zı düşünen bir mücadele değil, mücadeleleri içeren bir mutabakat zorunlu görünüyor.

TBKP,
İŞGALI
KINADI

ABD'nin Panama'ya karşı giriştiği askerîsel müdahale, Zulfikar Ali Bhutto'nun yaptığı bir basın açıklamasıyla, TBKP tarafından da kinâzî olarak "Afrikadaki, "Dünyadaki yamuruna ortamına ve devletlerin egemenlik haklarına indirilmiş ağır bir darbe" olarak nitelendirilmiştir. Bu halinden herkes tarafından protest edilmiş (cazânen bulunuşu)

"TBB" ylaetimi adına yapılan ve açıklanmış ayrıca suç görüldüğüne dair getirildi: "Hükümet ABD'nin saldırılarına karşı iktisadisiye ne önlemlerdir. Ankara, bütün dünyaya bu tutumu onaylamadığını açıklamıştır. ABD'nin Ona Doğru ya da kendi 'gizli elini' seyyahıne burada da bu tür maceraları girmeye eğilimli olduğu hatırlanır, bunun önemi daha açık görülmüştür.

"Barış, insan hakları, halkların seçme hakkı gibi konularda çift standartlar uygulamaktan arındığımız ölçüde, demokratik bir dünya düzenine katkıda bulunma olanağına kavuşacaktır." ■

Bush yönetiminin Panama'ya saldırısı Grenada, Vietnam gibi ABD tarihine kara lekelerini yeniden animsiyordu.

DYP'li İsmail Köse'ye soruyoruz:

RUM ORTODOKS PATRIKHANESİ AÇILMAMALI MIYDI?

Diş Hâberler Servisi - 17 Aralık Pazari günü Fener Rum Ortodoks Patrikhanesi görkemli bir törenle açıldı. İstanbul'da 14 yüzyıllık bir geçmişli olup, 1941'de yanan bu patrikhanesinin onarımı ve açılışına sonunda izin verilmiş ve bir Yunanlı bir sanatçı tarafından üstlenen onarım çalışmaları üç yılda tamamlanabilmiştir.

Töreneler nedeniyle Atina'dan İstanbul'a kalabalık bir ziyaretçi topluluğu geldi. Bunlar arasında komünistlerden sağcılara dek Yunanistan'ın önde gelen politik simaları bulunuyordu. İstanbullu Rumlar da törenlere katıldılar.

Böylece, hem değerli bir tarihsel ve kültürel miras korunmuş, hem Türkiye'de yaşayan Rum azınlık ve tüm Rum Ortodoks dindarlar için önemli bir ibadet yeri açılmış, hem de iki komşu ülke arasındaki politık, kültürel ve turistik ilişkilerin gelişmesi yönünde olumlu bir adım daha atılmış oldu.

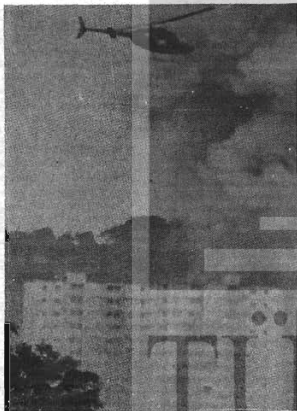
Yeni düşünce gerek

Ancak, bu olay karşısında çaldışı ve sovienist bazı yaklaşımların kendini gösterdiği de biliniyordu. Grupler arasında "İslama" bir tür genel olay çıkarmaya yetenmesinin ardından, DYP Erzurum

milletverici İsmail Köse de TBMM'de bağbakana bu konuda bir süre önergesi yolladı. İsmail Köse, Yunan hükümetlerinin Batı Trakya'da Türk azınlığa karşı izlediği ayrımcı politikaları anımsatarak, Fener Rum Ortodoks Patrikhanesinin açılışına neden izin verilmediğini, 1976'da kapatılan Heybeliada Rum Ortodoks Rahban Okulu'nun açılmasına da izin mi verileceğini soruyor.

Köseye sormak gerek: Bugün Yunanistan'ın yönetenler Batı Trakya'da yaşayan Türk yurttaşlarına ne yapıyorsa, Türkiye'yi yönetenler de Rum yurttaşlarına aynımsı malayık göstermelidir? Yunanistan'da Türlükere karşı anti-demokratik uygulamalarda bulunurlarsa, Türkiye'de Rumlara karşı demokratik uygulamalarda bulunulması mı Yunan hükümetlerinin tutumlarını değiştirebilirlerine daha etkili olur, yoksa tersi mi?

Aslında sorun DYFLi Kâse'yi de, Fener Rum Ortodoks Patrikhanesi'ni de ayan, çok kapsamlı ve köklü bir sorun. Bu âzinde herkesin, en başta da politikacıların, düşünce ve davranış tarzında uygarlık, demokrasi ve insanlık yönünde değişiklik yapması sorunu.

ABD isosici ordusun Panama sokaklarında terör estirdiği...

Mihail Gorbachev "ayrılıkçılığa geçit yok" diyor. Ama nasıl?..

Litvanya KP, bağımsızlığını ilan etti...

BİRLİK ANCAK GÖNÜLLÜLÜK VE EŞİTLİK TEMELİNDE OLUR

Diğer Haberler Servisi - Litvanya Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti Komünist Partisi' 20 Aralık'ta toplanan kongresinde, Mihail Gorbachev'un karıştırdığı uyarılara karşın, 1033 delegeden 855'inin oybirliğiyle bundan sonra SBKP'den bağımsız bir komünist parti olarak varlığını sürdürdüğünü ilan etti. Her ne kadar bundan arındırılan, SBKP Merkez Komitesi elemanları toplanmaya çağıldı. Ancak, burada da sonuna bir çöküş bulunamaması üzerine, Gorbachev başkanlığında bir heyetin Litvanya'da görüşmeler yapması kararlaştırıldı.

Sovyet Anayasasında SSCB'yi oluşturan 15 birlik cumhuriyetinin "kendini toprakları üzerinde bağımsız ve eşit haklara sahip" ve "SSCB'den bağımsızlığını haklı" bulması birer "göçmen Sovyet sosyalist devleti" olduğu yazılmasına karşın, gerçekleştiren bu kararın devletler yasası emgen. Bu durum ise, perestrojka ve glasnost ortamında halkların arkan toplaksıyla karşılanmak isteniyor. SBKP Merkez Komitesi "ulusal sorun" konusunda yeni yaklaşımlar geliştirmeye, 1922'de imzalanan ve Stalin'in önemli rol oynadığı birlik anlaşımının güdünü geçirmeye karar vermiş ve bu alanda henüz somut bir gelişme sağlanmış değil.

1937'de Stalin'in Nazi Almanyası ile yaptığı anlaşımın ardından SSCB toprakları içine katılan üç birlik cumhuriyetinde ve Moldovya'da "ulusal özgürlük" istemleri her yerden daha canlı ve güçlü oluyor. Son yıllarda özellikle Letonya, Litvanya ve Estonya'da halk-

ların bağımsızlık yönünde yükselen istemini varlığı büyük, komünistleri ulusal halk hareketinin içinde mi, yoksa karıştırdı mı yer alacakları sorusu ile yüz yüze bırakmış durumda. Örneğin, Litvanya'nın cumhuriyet anayasasında komünist partinin yönetici rolü ile ilgili maddenin kaldırılması arasında da bu çelişki kendini göstermiştir.

Perestrojka sınavında

Bugüne kadar gerek tek tek ülkeler, gerekse "sosyalist blok" ya da "uluslararası hareket" içinde ortaya çıkan böylesi karmaşık durumlarda komünistler "geleneksel" ve "uluslararası" her zaman "uluslararası" olan ulusal olan karşısında, merkezi olanın yerli olan karşısında, proleter ve sosyalist olanın ulusal ve demokratik olan karşısında önceliği yönünde konum alması ve sık sık da ikinci planda kalanlar "feda" edilmiştir. Bugün için bir Stalinit, mekân ve hiyerarşik anlayışa birlikte, onun içinde olan yapılar baştan aşağı sorgulanıyor ve köklü bir değişim kendini duyuyor.

Eğer "Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri'nin ve cumhuriyet komünist partilerinin birliği" konuşulsa, bu "her ne pahasına" değil, "özgür halkların özgür birliği", gönüllülüğü ve eşitliği temel alan bir birlik olmak zorunda. Her ne kadar böylece temelleri değiştirilerek ancak Sovyet perestrojka'yı bu alanda da zse bir sınav bekliyor. ■

"Toplumsal vicdanı" ildi...

SAHAROV, SSCB İÇİN BÜYÜK KAYIP

Diğer Haberler Servisi - 15 Aralık günü 68 yaşındaki ünlü Sovyet fizikçi ve insan hakları savunucusu, Halk Temsilcileri Kongresi üyesi Andrei Saharov geçirildiği bir kalp krizi sonucu öldü.

Sürgünden meclise

1940'ların sonunda ilk Sovyet hidrojen bombası geliştirilen ekip içinde yer alan Saharov, 1960'lı yıllarda liberale karşı yumuşak, nükleer silahsızlanma ve insan hakları için çalışmalarla dünya çapında ününü duyurmuş, bu yüzden de Brejnev yönetiminin şüphelerini üstüne çekmişti. Tüm baskı ve kısıtlamalara karşın, gerek ülkesinde gerekse dünyada kazanmış olduğu büyük prestij sayesinde onun siyasi Moskova'da çalışmalarını sürdürebilen Saharov, 1980 yılında Gorki kazasına sürgün edilmişti.

Mihail Gorbachev'un işbaşına geçmesinin ardından sürgün yasasını son bulan, Bilimler Akademisi'ndeki yerine geri dönen ve ardından Halk Temsilcileri Kongresi'ne seçilen Saharov, SSCB'de reformların en seçici savunucularından biriydi. Bu yüzden zaman zaman Mihail Gorbachev'la da karışık karşıya geliyordu. Bunun son örneği, Anayasa'da Devlet Başkanı'na-bugün orada Gorbachev olmasına karşın-ışın yetkileri tanıtmaması eleştirisi ve komünist partinin yönetici rolüne ilgili maddenin kaldırılması arasında da bu çelişki kendini göstermiştir.

Politikada aydınırın yeri

Nükleer denemelerin durdurulması, ABD-SSCB arasında yumuşama sağlanması için çabılar, Afganistan'a askersel müdahalelerin kınanması gibi, yıllar önce başlatılan uğramasına neden olan görüşlerini (hopşinin değil, ama çoğunun) son günlerde bir bir doğruladığını gören Saharov'un bu konuş-

daha görüşleri çok say vardı.

Şimdi herkes onun Sovyet toplumunda yeri dalgınlarması için boşluk bıraktığı görülmekte. Bunun nedeni, onun her türlü iktidardan, çıkarılmaktan ve politik hesaplardan uzak, barış, özgürlük ve adalet için

kültürüne bağlı, tutarı ve dürtisi kılığında.

Saharov, yeni çağda bilimsel, sanatçıların, aydınların politik yaşamda daha etkin olmasına yönünde gereksinimin bir simgesiyle aynı zamanda. ■

16 yıldır "Şili'de halk savaşıyor"du...

VENCEREMOS!

Diğer Haberler Servisi - 15 Aralık'ta Şili'de kurulan sandıklardan merkez ve sol güçlerin ortak adayları Patricio Aylwin çıktı. Geçen yıl Ekin'de yapılan referandumda Pinochet'i yenilgiye uğratan halk, sonunda 20. yüzyılın son çeyreğinin en barbar diktatörlerinden biri olan bu kişiye devlet başkanlığından da uzaklaştı.

Böylece bir diktatörlüğün daha batığı, demokratik yoldan sona erdirilmesi sürecinde belirleyici bir dönüm noktası açılmış oluyor. Ama Şili halkının ödünle halsi zerre bir demokratik savagısı duruyor. General Pinochet, Genel Kurmay Başkanı ve Kara Kuvvetleri Komutanı olarak "rejimin garantisi olmasına devam" edecekleri söyleniyor (Bilgin "İktidarı" olarak) de önce ka-

dar Çankaya'da değil miydi? Hiç kuşkuyla doğru yeni demokratik hükümet için daha uzun süre bir "tehlike unsuru" olarak kalmaya devam edecek.

Başarının anahtarı birlik

17 partiden oluşan "Demokratik İşlem Birliği'nin ortak adayları olarak devlet başkanı seçilen Aylwin, 1973 darbesini desteklemeyen, Hristiyan Demokrat bir kişi olması nedeniyle sol güçler tarafından biraz kuşku ile bakılıyor. Yine de içinde bulundulan aşamada Pinochet'in yenilgiye uğratılabilmesi için sol güçlerin büyük çoğunluğu seçimlerde Patricio Aylwin'i destekledi.

6 Sol partiden oluşan "Birleşik Sol" içindeki 4 parti aynı zamanda "Yerleşim Birliği" üyesi. Ancak, Şili Komünist Partisi ve Devrimci Sol Hareketi (MIR) hala yasa altında tutuluyor. Bu nedenle sol güçleri için yasal planda bir süre önce kurulan "Geniş Sosyalist Sol Bağılantılı" aracılığıyla üyeliyor.

Devlet başkanlığı seçiminde elde edilen ukundan sonra, içine girilen yeni aşamada Şili demokrasi güçlerini gerek ekonomik ve sosyal alanda gerekse siyasal alanda etkin konumlar bekliyor. Demokrasiyle ilgili birçok "kayalar" uğratan, demokratik karşılaştırmaları adım adım etkileyecek ve iktidarı demokratik yapmak, ancak ve ancak birleşen bir politik unsula gidebilecek. ■

Şili'de demokratikleşme süreci adım adım, çetin savaşlarla yol alıyor...

Çok çalışan, çok üreten bir sanatçı

BERLİN'DEN BİR RESSAM: HANEFİ YETER

■ Kerem İnanc

İstanbul'daki Tünyap sergi salonu 15-23 Aralık tarihleri arasında uzaklardan bir komşu, Berlin'de yaşayan Ressamımız Haneî Yeter'i ağırladı. Haneî Yeter Bayburt doğumlu bir sanatçı 1972'de Akademî'nin Bedî Rahmî Atölye'si'nden mezun olmuş ve 16 yıldır Berlin'de yaşıyor. Yeter'e yun dışında gidiliş sebebi toryonuz. Belki sebebi 12 Eylül ve yapıldı politik ikerlik resimlerle ilgili olabilir diye. Fakat Yeter Berlin'e bakanlığın bir burası ile giğünü söylüyor. Berlin'deki eğitimi sana erince bir ara Türkiye'ye dönerek Akademî'de çalışmak için anımlara gitmiş ama dil konusunda "Türkçen yetmez" demişler ve yeniden Berlin yitmiş.

Haneî Yeter'in resimlerinde öncelikle dikkati çeken öge; İnsan. Yeter, insanı hemen hemen her resminde yer veriyor. İnsanlara çok sıcak baktığını resimlerinde, resmettiklerinden hemen farkediyorsunuz. Almanya'da çalışan Türk işçilerinin ünlü filmiyle Jean Pierre Rampa'ya, açılan in-sandan mutluluğu yapmış insana kadar birçok insan tipini tualinde kullanmış. Kendisine bir Ressam olarak neyin resmini yapıyor-sordukçuna "İnsanın ve onun çevresiyle olan ilişkilerinin, duygula-

rinin, acılarının, toplumsal davranışlarının resmini yapıyorum" cevabını alıyoruz. Yeter çalışmalarında bir çok tekniği denemiş. Yağlı boyayı, akriliği, hatta yun parçaları ve çocuk oyuncaklarını bile kullanmış. Karışık teknik'deki yapıtların yansıma resmin tualin dışına taşması gibi yenilikçi unsurları da ustalıkla gerçekleştirmiş. Yeter'in çoğunluğu büyük boy resimlerden oluşan ve bir renk boyanmış andran çalışmalarını izlerken birde sergide çok fazla eserin bulunduğuna farkediyorsunuz. Gene Haneî Yeter'e bu kadar çok eseri nasıl yapıyor soruyoruz. Bizi önce gülererek yanıtlıyor. Ve şu yanıtı veriyor "Sanatçı çok çalışarak, resimlerinin hepsi de bunlardan ibaret değildir." Yeter'in politik ve anımsatıcı tarzındaki çalışmalarının yanında, modernist üsluplardaki yapıtları da onun sanatsal sergilerinin kanıtıdır. Örneğin Aras Ören'in portrelerinde kullandığı gerçek bir daktilo Yeter'in modernizme de sıcak baktığını, birçok tekniği ve çalışma tarzını potansiyelini erditiği gösteriyor. Yeter'e 1976-82 yılları arasında yoğun olarak yaptığı politik ikerlik resimleri bugün daha aç sayda yapılmaması nasıl değerlendirdiğini soruyoruz. Şöyle yanıtlıyor: "Dünya'da her an her şey değişiyor, tabii ki bir resim yapıldıktan içinde bulunulan ortam ve şartlar da değiş-

Yeter'in resimlerinde öncelikle dikkati çeken öge; İnsan. Yeter, insanı hemen hemen her resminde yer veriyor. İnsanlara çok sıcak baktığını resimlerinde, resmettiklerinden hemen farkediyorsunuz.

li". Sergideki eserlerde Berlin gibi yüksek sanat ortamına alışıp bir konum yeri üzerindeki etkisini de izlemek mümkün. Özellikle Berlin'i tualde aktardığı çok renkli çalışmalarını görülmeye değer.

Haneî Yeter çok çalışan, çok

çalışan, çok üreten bir sanatçı. Yun dışında da oldukça sık sergi açıyor ve bu sergi onun Türkiye'deki kişiliğindeki ilk sergi.

Bir sanatçının tanınması, eserleri ortamında başlatılmalı, sanatçı satarak sanatını ve yapmasını sürdü-

rebilmeli, topluma sesini duyurabilmeli. Bu kokuşuz sergiler vasıtasıyla gerçekleştirmek. Tabii ki böyle sergilerin açılması da hiç kolay olmuyor. Yıllardır reameden, böylelikle serginer eserler veren bir ressamımız ancak yeni yeni karşı karşıya gelebiliyoruz. Kokuşuz ki, ötekçiliklerini sürdüremeyi haklı olarak yun dışında soğan daha bir çok sanatçımız yeterince tanınmıyor. Özgürliklerim varolduğu ortamlarda, sanatı deağın yoğun olduğu ülkelerde bizim sanatçılarımlar da sanatçı kimliklerini yakalayabiliyorlar. Fransız Kültür ve Sanat'a ayrılan ödenek 3.8 trilyon lira, F.A.R. manyada da aynı yukan bu kadar, İsviçre 9.9 trilyon lira. Gerisi si ve ülkelerinde sanat ortamının düşülmek size kalıyor. Değerli bir ressamımızla tanışık. Umarız bu kazanan yun dışında yaşayan, yeterince tanınmadığımız diğer sanatçılarımız için de sürekliliği beraberinde getirir.

TYS 15. yılını kutluyor ÖNCELİK DEMOKRASİDE

Adımlar Kültür Servisi - 7. Olağanüstü Genel Kurulunda 22 Aralık 1989 cumartesi günü yapılan Türkiye Yazarlar Sendikası (TYS) 15. yılı kutluyor. 1974 yılında kurulmuş Sendika, 15.kuruluş yıldönümü için İstanbul'da Cemal Reşit Rey Konser Salonu'nda bir

gala etkinliği düzenledi. Çözümün basakları hazırladığı 28 Aralık Pazarı'na gecenin geç saatlerinde olan geceye Oktay Akbulut, Nurettin Süzen, Ali Şirmen, Melik Cevdet Anday, İlhan Selçuk, Demir Özlü, Aziz Nesin, Müjdat Genç, Rahmi Salırlık, Sezai Akın, Genç Erkal ve Timur Selçuk'un katılacakları anlaşıldı.

7. Olağanüstü Genel Kuruluna

ardından yeni yönetim kuruluyula çalışmalarına başlayan YYS, 20 Aralık 1989 yalınca yerlerine ve basına açık olan 1990-1991 dönemine ilişkin Çalışma Programı'nın tarıplığı bir toplantı düzenledi. Yaklaşık 50 üye-yazarın katıldığı toplantıda YYS'nin nasıl bir kuruluş oluydu, kurumsal ve sendikali görev ve sorumluluklarının neler olduğunu ve yeni dönem çalışma programında nelerin yapılmasını gündüldüğü tartışıldı. Üyriye ve yazarların sorunlarını, yazı ve yayıncılık sorunlarını da dile getirdiği yeni dönem çalışma programı, bugün Kültür Alanında Yaşam-

lan sorunların demokrasi sancaları gelişmelerinde kaynağındığını söylemekle konusuna da açıklağı geçiriyor. YYS'nin gerçek kimliğinin bilinen anlamda bir sendika olmaması ötesinde bir yazarlık kurumu niteliğindedir olduğu vurgulanıyor. YYS bir yazarlık kurumudur bir yazarlık kurumu. Tipik Dil Kurumu gibi, Tipik Tarih Kurumu gibi. Üstelik, gerçekleştirdiği etkinliklerde de bulunabileceği yapıda bir kurumdur. Çünkü temelde bir sendikadır" deniliyor.

TYS'nin hem bir sendika olarak yayıncılara ve yazarlara ilgili görev ve sorumlulukları, aynıca genel insan hakları ve demokrasi ile kültür sorunlarındaki görüş ve önerilerini de içeren Çalışma Programı'nda Türk Ceza Yasası'nın düğünme ve yarıma düşürüldüğünü kısıtlayan 141-142-163. maddelerinin hemen kaldırılması için girişimlerden, Muzır Yasası ile ilgili yapılabilecek çalışmalardan, enjili kültür kurumlarıyla ilişkilerin nasıl dönüştürüleceğinden söz ediliyor. YYS, 1980 öncesi sendika yapısı içindeki kurulum bulunan Naxos Hükümet Kurulması'nun yeniden çalışmaya başlama-

ını sağlayacak, üyelerinin telif hakları ile ilgili sorunlarının çözümüne katkıda bulunacak amacıyla bir Hukuk Birliği oluşturulacak ve üyelerine yarıyönerici alarlar ve çeviri eserler konusunda biza temel ilkeri sağanlık bir Tipi Söylenme basırlarının için bir komisyon oluşturulacak.

Yurtdışında yaşayan işçi ve öğrencilerin kurdukları kulüp ve sanata ilgili örgütlerde de ortak çalışmalar yapılmasını olanaklarını arayacakları belirlenmiş YYS, kurdes bir meslek örgütü olarak görüldüğünü ifade ettiler. Türk Pen'nin bir an önce kuruluş işlemlerinin tamamlanması için her türlü destek verileceğini ve ortak sorunların çözümünü için ortak girişimlerin yapılmasına çalışacakları söylüyor.

TYS'na herhangi bir nedenle buğünce dek üye olmamış/olamamış veya ilişkili kimseler (toplama) yazarların Sendika'ya yeniden katılmasını içinde özel olarak çağı sarfedileceği, üyelerinin yun dışı çalışmaları için katılmaları başlanacağı ve Sendika'nın 1980 öncesi yapıldığı "Yazarlar Dünyası" adı sürül yun örgütüne en kısa zamanda yeniden çıkarılması çalışıldığı yeni dönem yapısında üyelerinin çalışmaları yapıldığı bildirildi.

TÜLİN: Cinsel tecrübeni daha
gizli kılacak ve savunma için daha
önce de piddet uygulamalarıdır.
ekleklere. Kartakirilerde görülen
jermisimiyi indirir adanım vuru-
la, tekme atar, çantasını vurur. Ya-
ni **S** savunma piddeti gerektiriyor-
du. Bence işin burada kadınlara
bu konuda farkı bir bilinci vardı.
Daha önce tek tek kadınlardan sa-
vunurken, bunun kadınların ort-
asını olduğu ve işinin de birtak-
im bu ortak sorunun simgesi ola-
rak ortaya çıkıyor geliyordu. Ben o
sevidim işini. Bu bir yorgan için
yeni ve kadın buğulan kadın yor-
gan işineyle ilişkiyi ancak yor-
gan kaplama ditiyorduydu. Oysa burda
bir nesnelerin farklı kullanımı orta-
ya çıktı. Cinsel keanilikle bir şid-
der aracı olduğu anlaşıyoruydu.
Simgeleşti ditiyece hoş bir şeydi.

- Gecelim meyhane ve kahvehaneye gitme olayına. Olay başına değişik kişilerde yandı. İnsanlar yalnızca gazete haberlerinden okuyarak çeşitli yorumlar yaptılar. "İş sulandırma, umacından sapıtırma", "fazla radikal", "amateur" bulundu. "Kadınların sorunu bugün meyhaneye gilemek mi?" denildi. Eyleme katılanlar ise sonuçta daha az konuştular. Bu eylemler nite yapıldı?

[illegible]

Tütün: Futbolcu çok tütün yok ama maçlara kadınlara bedevola sokmak diye bir uygulama vardı. Sanırım bu da erkek güdönetini kırma biçimi idi. Erkeklerin bir uygulamayı bu, yani erkek mahalline kadınlara girmesi için çağı yapıyorlardı. Peki, niye kadınlara meyhaneye gitmevine tepki gösteriyorlardı? Belki için öetini kavrıyarak. Yani kadınlara kendileri için ve kendi istekleriyle böyle bir şey yapmam olmaları. Tabiki bugün eylem yapanlar meyhaneye gidip içti içebilcek, içebilen kadınlardı. Fakat çok garıpsı bir örnekti, söz getirmesi için meyhaneye ve kahvehane gitmek terah edildi. Çünkü

erkek egemenliğinin üretildiği en önemli alanlardan biri buralardı. Ayrıca erkekler bundan niye rahatsız oluyorlar ki, yani maç örneğinde olduğu gibi erkekliğin kırılma-

Şenar: Çarpıtımas, özet olarak ya da ölmeyiş çarpıtımas, bu işlemleri anlatıma sokmak için kullanılıyor. Ama ben meyhane ilemin için şarkı söylerken bir süre düğümlüdim. Bu eylem kadınlara yasak olan mekaniğe girmek, onu zorlamak demekti. Meyhaneye gitmek demek gerek sokakta çıkmayı hak etmek demekti. Biraz da bununa işti. Ben politik çalıma yararken de zorlanıyordum, gece oniki de eve gitmek hali bir problem- se benim için, kampımdan stagen- larında olduğu gibi her saatte so- kaklık kadınların da mekani olma- lı deniyorsa, meyhaneye gitmek de böyle bir şey benim için. Çünkü meyhaneye gece gidilir ve gece so- kaklık çıkılabilecek de üslemirdi ka- dınlardır.

- Cinsî Taciz Kampanyası sürecinde yapılan eylemler, bugüne kadar daha çok gasetlere geçmeye yönelik, spot eylemlerle sınırlıydı. Gerçekten önemli bir etki de yaradı. Ama eylemlerin dışında, konu kadın balağı açılıyla yeterince yansımada tartışılmadı. "Aşıl suşlu ve utanması gereken sarıklılık" yapan erkekler" denilirken, arkasındaki cinsiyetçi sistem, erkek egemen kültür kampanya çerçevesinde yeterince dile gelmedi. Kampanyanın dönüşel arka planını oluşturan bir etkililik yarattı mı? Ya da bir etkililik değil mi?

[illegible]

Şener, Pusu'nun sorusuna "Biraz daha var. Bu işin dışında yavaş atıldınız diye. Bu kadim platformum farklı bir yanı var. Dünyanın dışında aynı bakımdan. Kendi içinde bir çeşitliliği var. Yavaşta bu çeşitliliği yavaşlaştır. O nedenle düşünceli planlar yapıp, çok anıyı farklılaştırarak, bu ortaya çıkarmak ve çok anlamlı olacak. Şunu kesinlikle olacak iş olarak görüyorum, bu bağlamda, programı yapamadık ya işi. Bu biraz olguyu kendiliğinden planlamamı kaynaklandı. Biraz da bizim radikalizminde, tepkiselizminde böyle oldu. Ben de düşünüyordum ki, bu platformun dışında, yüksek zaman, anlayışabiliriz. Fakat öğütler, farklı teorik gözlemlerimize göre olabilir. Benim anlayışabilişimim de platforma tek olarak, ya bir kadim tek tek de değil, politik olarak bizi aydınlatıyor."

Tütün: "Bugün erkeklerin tek ayrılaştığı nokta cinsel tacizdir. Bütün erkeklerde kolektif bir bilinç oluşturulmuştur. Hepsini yapabilir, ama hepsini yapar da değil."

[illegible]

Şener: Yok ama, biz bugün bütün çıkaracağız. Nerden çıktık yola? Biz meyhaneye gittik, başına böyle yandı, yahu derdimizi öyle anlatamıyormuşuz, biz ne istediğimizi anlatalım diye dükkana yöneldik. Gücümüz ona yettiği için.

TÜLİA: Ama bu riski göze almış-
tık. Çünkü basının erkeklerin etin-
de olduğunu biliyoruz. Erkekler ne
kadar yavaş kalabilirler? "Bütün
erkekler hedef alındı" diye eleştiril-
di. Bütün erkeklerin tek amslaştığı

nokta cinsel tacizdir. Bu konuda di-
ni kesimden erkekler kesinlikle
yapmaz, sosyalist erkekler yapmaz,
altı ekonomik ve sınıfsal kültüre sa-
hip olanlar yapar. Böyle sınıflandı-
maya gidemeyiz. Kimse de gide-
mez. Bütün erkekleri ortak kollek-
tif bilinç oluşturulmuştur. Hepsi ya-
pabilir ama hepsi yapar değil.

Kampanya sürüyor. Sokakta diyet başlatdı, iğyerveinde ve ailede cinsel taciz diyet devam edecek. Neler yapabilir diyetiyorsunuz? Örneğin cinsel taciz aynı zamanda bir bionun hakları sorunu, resmi eğitim sistemi cinsiyetçiliği kökürüyor ve cinsel tacize uğrayan kadınlar korkulları basyurduğunda, iş mahkemelere ulaştığında kadınlar yaşlarda da erkeği kuruyuş uyuşmalarına karşılaşıyorlar. Kısacası kampanya İHD, demokratik eğitim kurumları, hukuk kurumlarıyla birlikte yürütmeyi, kampanyayı toplumun kesimlerine yaymayı hç tartıştırmıyş us, böyle girişimlerin olacak mı?

Şafak: Ocak'ın 5'inde igerinde cinsel taciz konusuna başlıyoruz. Bu konuda HİSAR'da toplantılar yapacağız. Sonra da aile içinde cinsel tacize gireceğiz. En son tecavüz konusu kampanyanın doruğa olacak. Şu anda netleşmiş ne yapabiliriz diye programımız yok.

Şener; Platformda: Kadınlar sadece cinsel ilişki kampanyasına ilgilidir. Ama bir burda genel olarak cinsiyetçiliğe karşı çıkan kadınlar olarak biraz daha organize olmalıydı diye bir çıkarımdır. 3-5 evlatından oluşan küçük komünizmler vardı. Bunlar otururken bütün yaşlarda kadınların cinsiyetçi yaklaşımlarına direnirken, işler ilerlerken bunu da birer sunaydılar, bir de bunlara karşı neer yapıyorlarsın bunu düğünleriniz demiş. Orneğin doğuşa karşı bir izleme komiteyi gibi bir komiyon kurulabilir, ajans oluşturabilir demiş. Fakat güler çok bölünüyör, bazı kadınlar doğuşa karşı kampanyanın içine, kimileri süngün projekte de ilgilimiyö ve sayınlar da çok ar. Demin söyledim şimdiye düğünlünlere, düğünlere yerler var ama, yasağı görmedimmiş güler. Orneğin iğnelerinde cinsel ilişki

[illegible]

Sener: "Meyhane eylemi, kadınlara yasak olan mekanlara girmek, onu zorlamak demektir. Meyhaneye girmek demek, gece sokağa çıkmayı hak etmek demektir."

MERCEK

Hazırlayan: AYDIL AŞUT

TBKP YÖNETİCİLERİ NEDEN HÂLÂ İÇERDE?

TBKP Başkanı Dr. Nihat Sarıgül ile Genel Sekreter Haydar Kutlu, iki yıl aşkın bir süredir, Ankara Merkez Kapalı Cezaevi'nde tutuklular... 22 Ekim 1989'da yurda dönen Merkez Komitesi üyesi Mehmet Bozpak, Şeref Yıldız, Ahmet Karıman ve Erdal Talıyo'da sayırsanız TBKP'nin cezaevlerindeki üstü düzey yönetici sayısı 6'ya buluyor. Parti'nin yurt içinde "açık kimlikleriyle" çalışan yöneticileri ise bu sayıdan çok çok üstünde...

Şimdi insular, hakkı olarak şu soruya soruyorlar:

"Dışardaki TBKP yöneticileri için dışarda?
İçerdaki TBKP yöneticileri niçin içerde?"

Evet, yöneticiler aynı Parti'nin yöneticileri.

Ama, kimi içerde, kimi dışardadır.

"MERCEK" OKURLARI İÇİN KILAVUZ:

Sen misin, "Düzi" yanlışları üzerine yarenlik" ayaklarına yapıp, "İstir aralan'nda Adamlar'ı eleştirir? Bize seni bir güzel gleden çakartalım da, "düzi" yazın" masel olursun, gör bakalım!

Evet, sonunda öyle bir noktaya geldik ki, bizim yazılardaki kimi sözcüklerin anlamı, ancak "kılavuz" yardımıyla anlaşılabilir. "Kılay gelisin" diyerek, "kılavuz"umuzu sayuyoruz. (Not: "İki nokta"na sonlandıkları, sözcüklerin "Mercek" diye yazılması, sağdıkları ise Türkiye Yazarı Kurumu'ndaki katılıpın göstergesidir.)

Higrodam: Hipototom
balit: belit
bençiveler: bençiveler
birbirten: birbirten
"ölçüsüz-uyku-suz": "ölçüsüz-uyku-suz"
dore: doğu
olamak olmak
bein: hem

Bu karışık durumu düzeltmenin yolu, kuşkusuz "dışardakileri içeri almak" doğrudur. Dünyada ve ülkemizde yaşanan son gelişmelerin ışığında, Türkiye cezaevlerinde "siyasal tutuklu ve hükümlü" bırakılmaktadır.

Mehmet Bozpak'ın ülkemizdeki demokrasi savaşımına katkısı bulunmak için, ilerlemiş yaşına karşın, yaşamını tehlikeye sokarak yur-

da dönməsi, elbette komünistleri onurlandıran bir cesarettir ve övmeye değerdir. Ama, ülkeyi yönetenlerin payına, bu onurun diğer bir şey yoktur. Onlar için ölse olsa, sistemler arasında "duvar"ların yıkıldığı bir çağda, 89 yılındaki bir insan, siyasal inançlarından dolayı demir parmaklıklar arasında tutulmanın sözcüğüne ulaşabilir! Hem de dünyada denetçi olmayan bir utandır...

ÖZGÜRLÜĞE "MERHABA" DİYECEKLER Mİ?

Nihat Sarıgül ve Haydar Kutlu, 15 Aralık'taki deruşlarında da tutukluluk davasını aşmamasına 1990 yılına cezaevlerinde girerler. Son durumun iyileşmesi, silindiren hayli burun aydınlatır. Çünkü, dünyada ve Türkiye'de yaşanan gerçekler karşısında, tutukluluk için artık "hiçbir gerekçesi bulunmadığı"

düşünüyorlar. Ancak, beklenilen tersine Ankara DGM heyeti, bilinen gerçeklerini yineliyerek, "tutukluluk sürdürülmesine" karar verdi. O gün dillerden düşmeyen söz ise, Av. Akın Akalın'ın, savunma istemine gerekçe yapıp "Mahkeme kadisi mülk olmaz" ödeydiği idi...

Bir ilân:

Biz de Düşünüyoruz ki...

Son haftalarda, siyasal gelişmelerin ülkemizi getirdiği düzeyi bir hak etmedik

Bu durumun tüm sorumluluğu istisnasız bütün siyasal partilere ve onların yetkililerine aittir.

Ülkemizdeki demokratik parlamenter hayatın "Ulusun Mutluluğu"nu sağlayacak kurumlarla ve sorumlularla kavrayacağı umudunu korumaktayız.

Tarhan Erdem - Aydın Buysan

Sevgili dost, arkadaş Cavit Tuncer'in anısına

ŞİİR VE YAŞAM

■ Gülsüm Akyüz

BİR DOST İÇİN DEVİŞLER

Hiçbir şey bilmiyorum hakkında arından kocaman bir kavşak onurlu bir yaşamı süratinden başla.

Yüreğinin sevgi dolu olduğunu yaşamına çocuk gılgileriyle bağışladığını biliyorum bir de, köşü yollar karşısında.

Klasik müzik sevgisini, taksim adla yazılar yazdığını kitaplar ilettiğini insanlara duyulmuş, okuyucuların gılgilerini coşutmuş bir de.

İpe yakut henüz biliyorum hakkında.

Hiç kıldından çıkıyor çocukların anlattıkları süzine yapılan gülsüm, Unutmasın gılgilerinde uykularını gösteren henüz mürekkep kokan bir kimsin.

Ne çok yarıyorum, ah ne çok yaklak vakı, gökyüzünden bir yıldız gibi kaydın, gülmeyeceğimizi bir daha gılgilerinde duyulmuş.

Şiirler yaşamın bir yanısırdır. 12 Eylül 1980'den önce ve sonra, yaşam yönü aslar yapıtı bize artırdı. Buna en iyi örnekte yazdığım gılgilerden anıyorum. Râhmeti sayıtlarım kâğırdığım zâman karıma hep ölen, dâdilerden, çalgılı hisimlerde gılgilerime dostları yazdığım gılgilerden tuf çıkıyor. Şimdi düşünüyordum benliğime "Ne acılar yaşamışım, ne çok dost, gılgili insan yüreğime yazılmış" diye düşünüyordum. Cavit Tuncer de benlerden biri. Ona yazdığım Kınak Yayıncıları'na kâğıp ve yineliyelerinden. Ne çok

sevgi, dostluk gılgirdim, ne çok şey öğrendim ondan, onlardan.

Hiç kuşkusuz Cavit Tuncer'in insanı, övürsü, enzeği, çabası, Kınak Yayıncıları'ndan çıkan onlara kitabın sayfaları arasında kalmadı. O kitapların ilerletmesinde olduğu kadar, toplumumuzun bağış aldığı çığıre gılgilerinde de onun gibi insanları büyük emeği, katkısı vardır.

1982'nin ilk gılgilerinde bir öğle tatilinde gittiğim YAZKO'da, bir dosttan öğim haberini aldığım duyduğum bilizli, yazıklarımız anlatmak çok güç. Öyleyse insanı çalıp onun hususya gölsü geldikten sonra bu gılgileri gılgiresini öyle isterdim ki.

Cavit Tuncer, verdiğisi politik mücadelerine yun sıra, kalemyle de halkına hizmet eden kişiydendir. Yazmış önce Forum, Toplum dergilerinde, daha sonra Yenigün ve Yeni Ortam gazetelerinde yayınlandı. Toplum dergisinde her hafta düzenli olarak yayınlanan Ortadoğu Raporu adlı dizinin bu yazılar içinde ayrı bir yeri ve önemi vardır. Daha sonra Ergin Eroğlu adıyla 12 Mart devam ediyor mu? adlı kitabı yayımlandı. 1974'ten sonra Politika gazetesine geçerek senat sayfasına yazılar yazdı. Kınak Yayıncıları'nda yayınlanan kitaplar nedeniyle hakkında birçok kovuşturma açıldı. 12 Eylül 1980'den sonra, hakkındaki kovuşturmalar nedeniyle yurt dışına çıkarak zorunda kaldı. Kısır bir süte favelele yandıktan sonra yurda döndü. Dönüşünden bir süre sonra, kâğıp yapıtı bir düşünce, trafik kazasında yaşamını yitirdi. Dönemini kapalılığı, haberleşme kopukluğunu anlaması nedeniyle ölümlü geç öğrendi. Ona kâğıp henüz gılgire bile yapamamış olmasının acısını bütün bir yaşamını içinde. Tek avuturum bu gılgire onu, onları çabalarıyla ulaştırmış biliyoruz olmasın. ■

■ Uğur Yüzbaşıoğlu

Gençlik hareketlerinin yönelimi 21.yüzyılın içinde, demokratikleşme ve yenilenmeye katkı olarak kendini gösteriyor. Gençlik, dünyamız demokratikleşmeye, yasaların her çevreye, güdük kullanımların her alanda kaldırılmasına katkılarda bulunmaya çalışıyor. Özellikle sosyalist ülkelerde yenilenmenin en önemli gücü gençlik oluyor. Romanya'daki halk ayaklanmasından Güney Afrika Cumhuriyeti'ne kadar, gelocöğün ülkelerinin demokratikleşmeye başlangıç siyasal-toplumsal kurumlaşmalarında yer alıyor. Yeni demokrasilerde gençlik kendi örgütlerini yaratanlar gençlik bu örgütlerde kendine diğün yeni faaliyetleri alıyor. Gençlik hareketlerinin yönelsallığı sürekli kılınmış, önüne ne koyduğu hedefleri gerçekleştirme baskısına uğlıyor. Sosyalist ülkelerde gençlik bu perspektife, değirlik ve demokrasi istemlerini gerçekleştirme olarak buluyor. Gençlik kitlelerin desteğini çeşitli nedenlerle yitiren hareketler ise dışlaşılarak marjinal hale geliyor. Çin Halk Cumhuriyeti, Tıanmen meydanındaki üniversiteli öğrencilerinin sürekliğın halk yığınlarıyla geniş bağlar kurmadıkları için bu bunlara olanaklı olmadıkları için yitirdiler. Güney Kore gençliği ise toplumsal mücadelelerin gelimsini ise gençlik hareketinin gelimsini arzusındaki farkın kapanmasını ve radikalleşen politik düzeyde değilde sokak çatışmalarıyla sınırlı kalması yüzünden geliyor.

Gençlik hareketindeki yönelendiricilik, toplumsal, kültürel ve evrensel konularımla ile uygun olma durumundadır. Çocukların gençliğe geçiş sürecinde, duygusal ve bilsimle doğru olan gelişim, gençlik hareketlerinde idi duyulan, çık-

masını getiriyor. Duygusal ve bilsimle, atışanlık cesaret ve sağduyu ile karşılar, olayların gelişimini göre yuğun bir voo öne çıkıyor. Genelde öne çıkan ise duygusal ve pervaaz atışanlık oluyor.

Gençlik hareketinin en önemli sorunlarından biri de deney aktarımının önünün durdurulması, kurumsallaşın anti-demokratik uygulamaları engellenmelidir. Diğer yandan, hareketin sürekliğın ona yerinden katılan ve belirli bir dönem için de bulunan insanları sağlanmadığı için, başın her şey keşfetme sorununu ortaya çıkıyor. Her türlü olumsuzluğın ortadan kaldırmak gençlik hareketine dışımdığı gibi gençlik içindeki farklı hareketleri belirli bir rotaya oturtmak bir gençlik çevresi için de olanağı oluyor.

Gençliğin sınır tanımaz doğası her ülkenin gençliğinde farklı toplumsallama düzeyinde kendini gösteriyor. Brezence etkileşimlerin içinde gençlik hareketleri heavy metal, rock'n'roll anılarına kadar bütün duygusal, bilsimel süreçleri içeliyor. Che, devrimci bir mitos ise heavy metal müziğın devleri arasında grup TRON MAIDEN (MAINO-WAR) esli çizlere ve savaşka kartı tıvı ile gençliği farklı bir düzeyde politileştiriyor.

Gençliğin çoğun destekçini almayan bir hareket en önemli motivasyon kaynağını yitirmiş demektir. Gençlik başkaldırının insanı yandırdığı addır. Sorun, istemleri spandan net, sızlı mantığının karşısında ve her addına gençliğin haykırın bir hareketliliğın yarattımsına katılmalıdır.

Gençliğin elini kolunu bağlayan gültürün görülmeye yasalar, yufun sorgulama süreçlerinin yufun Kendini ifade etmenin yollarını çeşitli biçimlerde buluyor. Arın biçimlerde ırar etmek, çışınmaya öne çıkarmak radikal grupların en önemli yemlini oluyor. Çışınma

1990 YILI VE GENÇLİK

gençlik hareketlerini demitıyor ve yalınlazıyor. Şiddetli dışlayan gençlik hareketinin sürekliğın aktifte kazanılması, öğrenci gençlik hareketini olumsuz etkiliyor.

Gençlik her türlü şiddet eyleminin dışında kalmayı yeğliyor. Kışkırtılma gelimsinde önemli bir döemnin terör altında yaşanması, sızı olanğın çıkması, verilere razı olma genç kışkırtılma yemineleme yolu spır. Kışkırtılma sorgulanması yerine gelimsinde ve bugünü reddeden ve üniversite yaşamı ders notu toplama sınavlara girmek ve u-nuf gormekten ibaret hale gelir. Akademik yaşamı katim, ötrekinlik, ilgi yerini sorgusuz sızık reddeğ ve köy saymaya burak. Şiddetli yemlini ortak havayı solamaktın ortaya çıkan yakulamaların ortadan kaldırır. Gruplar arasındaki iletişim kanalları yok eder.

Gençliğin gelocöğün dünyınada yer almasını ana noktaları şöyle ortaya çıkarmaktadır.

-Topluman her alanında genç olduğunun bilincinde olarak eğitim, yaşamda söz hakkı, karım ve örgütlenme konusunda her türlü olanakları yararlanmak.

-Şiddetlin politik yaşamdan ve üniversiteden dışlanmasını yollarını birmek.Anti-şiddet etkileşimli gençlik hareketinde durumuna uygun farklı çizgilerle örgütlemek.

-Farklı düşüncelerle tabanınıml, eylemlilikler de farklılıklar özellikle ifadesi, köy renkli eylemlilikler. Gençlik yaratıcılığın uygun eylemlilikler bu zenginlikle yakalanabilir.

YÖKSEK ÖĞRENİM BA-KANLIĞIN, YÖKÜN yollarına alın edereğ gençliğin önüne çıkarak duvarlardan biri olabilir. Böylece bir yenden yapılanma sürecine öğrencisi, öğrenci üyesi, çışınma ile tüm üniversitenin katılmama yolu açılmaktadır.

Bahar eylemlerinin yeniden gündeme gelmesi, sol radikal grupların çışınmaya aktif ıvırı, çışınmadan yana olmayan genç kesimlerin hareketlenmesi kılmalarna yol açabilir. Katılma eyleminin birini ve ötre ile sağlıyan etkinlikler bütün gelirebilir.

Demekler öğrenci gençlik içinde politik hegemonyanın kurulduğ ve örgütliğın sürekliğın spandan gimsilik tek gücüdür. Öğrenci derneklerinin öğrenci istemleri yerine öncelikli öike ve diğün göçünme ile bağlı olma, öğrenci partisi alınılmasına yolu spıyor. Öğrenci gençliğin her konuda söyleyecek sözü olmalı ama arada sızırı yitir bo-

lirilememek akademik yaşamdan gençlik hareketlerini koparıyor.

-Sosyalist dünyadaki yeni demokratik hareketleri gençlik içinde doğan etkileşimler yandııyor. Reol Sosyalizmin deforme olan yasaları, yenilenen düşüncelerle karşılıyor. Stalinizm ve kapitalizmin içindeki gelişimi yolu gençliğin dünyınayenilenmesinde katkını olarak ortaya çıkıyor.

-TBKF MK'nın yasal çışınma kararını ve yasal KP girişimi gençlik içinde tartışmaya açılıyor. Yasal KP girişiminin çevresinde gençlik hareketinin farklılığı taşıyan heavy metal konusundaki gençlik çevreleri oluşabilir. Komünist gençlerin aktif

kimlikli faaliyetleri kimsenin kullanılması kışınma olmaöneti ortak etkililikler örgütlenmesinde katılmama yolu açabilir.

-Birleşik Milletlerin "Kültürel Gelimsin On Yıl" etkinliklerinde, ulusal ve uluslararası kültürlerin tanıması, gençliğin kültürel kimlik eroyonmasını engelleyebilir ve gençliğin dünya kültürleri ile sentez olmaları sağlar. Ulusal değirlerini reddi gençliğin kimlikliğile ya-da eskilerin değirlerine yeni değirler aramaya itiyor. On ylık çışınma dönüştürücü gücü, gençliğin kültürel etkileşimlerinde aktifitesi ile arabılır, yeni tutumunluğın bulandaki saldırları getirilebilir.■

1990 YILINDA GENÇLİĞİN NELERİ VAR NELERİ YOK

Gençlik Servisi - Kimseniz gibi, manyasa delik deşik ama halk köyü YÖK'imize var

-Kıta tıvımlarıneline öne- keşitli edilebilir olan dışliğin yemlineliğ, her tarpan hareketi için kundağı yalınlama olarak duruyor.

-Yurtların faretleri, hamam böcekleri, yalınlamı değirleri, kapıların da gardıyanları bilmeyen, gormeyen, duymayın etkileşimlerle dimdik ayakta duruyor.

-Anlıfde yaşam son oyunda kenden pek fark değil, yine yer yok, bulunan yerden öde kol la- retleriyle birşeyler anlamışa çışınma yapıca insanları dıymak yine olanağı oluyor.

-Her sızı dönemi değilinde de çışınmak bir olan fakatökolopiklerini ötelirini doldurup zengin ediliyor. Nodene Üniversiteler tekalirio ne çışınmak gibi öikel yemliner uygulanıyor.

-Öğrenciler gelimsine göndee dekanlar ve rektörler ortadan kayboluyor. Önellide topla gültüde kimsen bulmak olanağı oluyor. İdaöretler her değirde "teker, teker gelir" demeye devam ediyorlar.

-Öğrenci dernekleri mi? Bir kere yasalsın ki dernekler masan, kışınmaklık restriktör gibi engelleri atılmadan sonra sızı yerini kışınmaya öncelikli bir mülksahibi bulubiliyoruz, formaları spışınm oluyoruz. Ünver-

sile yemlini tarafından tanınmak geleceğ bakara kalıyor...

-Kulüp'ün kulrime istiyoruz...? Kulrime ne makazları ile kura- rağınzı bilen idarecileri kimsen od, sızı kulüp kurduğunza kimsen od, sonra gelin...

-Öğrencilerin güvencilerini sağlayan amalar her dönem edidü-ğ gibi okul dışı değirli devam ediyorlar. Bu köy gelirebilecek olan makazlı dışlıncilerden gençli-ğın jup dırlıeğ ile olduğı yit korumaya devam ediyorlar. Böyöce fikirlerin söylemek için değil dö- vümlük için olduğı yeni yolda da değirlişim oluyor.

-Enflasyon üzeri araz ve gereğ- lerinde arzıda etkileri kılınısı- dıracık, kışınlara virrin genliizi sür- dürmeye devam ediyor.

- Ama bu yıl sevgilinizi öpmek- kaydağı Üniversite içinde el ele olağınak serbest.

-Araba yollarına bu yıl köyup değil spır olanları yarımsızda kimsen karşıyor.

-İler yurttı, iler öde, internat- nıkta yarı kimsen karşıyor.

-Kredi derneği kredi, her tür- li parasal olanğın tanındığı duy- mazdan bakın bakalım. Parasızlık hangi makazları haradımızda da karşıyorlar. Bu manyasa gereğ- liliğ bakmağ çışınmak, birgün büyüğün mevki sahibi olmaöneti belde- moden, yaşamı ve boyumza bak- mada bu işlerin ötesinde geliyo- ru geleceğ.■

